

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennytte forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskrift

til

Afgangseramen og Hovedexamen

i

Odense Cathedralskole

i Juli 1855.

Indhold.

1. Fortegnelse over Skolens naturhistoriske Samlinger II.
 2. Om Odense Communitet af Cantor H. P. Mumme.
 3. Skoleefterretninger.
-

Odense.

Tryft i Fyens Stiftsbogtrykkeri hos M. C. Hempel.

**Bidrag
til
Odense Cathedralskoles Historie.**

Tredie Hefte.

Odense Communitet

af

Cantor H. P. Mumme.

At Odense Communitet er en Stiftelse med meget betydelige Midler, hvis aarlige Renter udgjøre en af den almindelige Skolefonds vigtigste Indtægtskilder, er noksom bekjendt. Mindre bekjendt er det derimod vistnok, at denne Stiftelse oprindeligen ene har været beregnet paa at understøtte Odense latinske Skoles Disciple, at den har virket til dette Maal i flere Aarhundreder og at den har været noie forbunden med denne Skole indtil for noget over 50 Aar siden. Kong Frederik den Anden bestemte nemlig her, som andensteds (f. Ex. Roesslunde, Helsingør, Slagelse o. a. B.) endel af de af ham i saadanne Øyer med Klostergods doterede Hospitalers Indtægter til Bespiisning for den latinske Skoles Værere og et vist Antal Disciple; senere blev Bespiisningen in natura forandret til ugentlige Kostpenge, og disse udgjorde i ældre Tider en vigtig Deel af Værernes Lon og de betydeligste Stipendier for Disciplene, som Skolerne havde til deres Raadighed. Af Fælleslabet med Hospitaleret er Navnet Communitet opstaet. Efter Skolereformen i det første Decennium af dette Aarhundrede ophørte esterhaanden denne Anvendelse af saadanne Stiftelsers Midler; dog forbleve de i Almindelighed forenede med vedkommende Kjøbstads Skole og Skolens Kassevæsen, undtagen her, hvor disse Midler underlagdes en særegen Bestyrelse og i alt Fald fra Aar 1828 af, da Stipendievæsenet var blevet ordnet her (see Progr. f. 1850 S. 31 Not.), ikke kom denne Skole mere end enhver anden af Landets Skoler til Gode. Selv i den seneste Tid har man været saa øngstelig i at overholde denne Adskillelse, at end ikke, naar Odense Cathedralskole trængte til Tilsud fra den almindelige Skolefond, disse anvises til Udbetaling paa Odense Communitet, men Pengene sendtes fra Døksturen i Kjøbenhavn, eller, naar Jæstransporten hindrede Contanteres Horsendelse, igjen nem Zahllassen anvises paa Odense Amtstue.

Til Odense Communitets Historie havde jeg samlet endeeel Materialier, hvilke jeg agtede ved Lejlighed at bearbeide som Bidrag til Skolens Historie. Men da Hr. Cantor Mumme, der i flere Aar har arbeidet paa en Beskrivelse af Odense Byes offentlige Stiftelser, i Forbindelse med Graabroddrehospitalets Historie havde behandlet Communitetets Historie, og jeg, ved at blive belysnet med dette Arbeide, fandt, at det var bygget paa langt rigere Materialier end der stod til min Raadighed, overtaede jeg ham til at overlade mig dette Parti af sit Skrift til Indlæmmelse i Nælken af Bidragene til Odense Cathedralskoles Historie. Da Communitetet er en Stiftelse, som nu vedkommer alle Landets lærde Skoler og gavner disse ved sine rige Midler, kan dets Historie vel antages at ville være af Interesse ogsaa udenfor vor Skoles Kreds.

H.

1ste Afdeling.

Communitetets Historie indtil dets Adskillelse fra Graabroedre Hospital.

1.

Uagtet denne Stiftelse i en lang Række af Aar stod i den noieste Forbindelse med Graabroedre Hospital, vedkommer den dog nærmere Odense Cathedralskole, der gav Anledning til dens Fremkomst. Ved denne Skoles Stiftelse i Aaret 1271 eller 1277¹⁾ blev det bestemt at Skolemesteren skulde lønnes af Biskoppen, men han og 16 Disciple have deres Underholdning i St. Knuds Kloster.²⁾ Om dette senere ophørte, eller om Reformationens Indførelse i Danmark bevirkede nogen Forandring i denne Henseende, kunne vi ikke oplyse; men i Aaret 1554 befalede Kong Christian III Prioren i St. Knuds Kloster, at han i Klosteret skulde underholde 8 Prester, 1 Skolemester, 1 Hører og 6 Degne (Disciple), samt lade Degrne gaae tilbords med sine Folk (o: i Folkestuen), men de 10 Andre spise i Præstestuen (o: de forrige Munkes Spisesal).³⁾ Da Prioren senere resignederede og Kongen vilde bruge dette Kronlehn til en Statsembedsmand, folté Regjeringen sig forpligtet til paa anden Maade at drage Omsorg for de Institutioner, der hidtil havde været afhængige af bemeldte Kloster. Kong

¹⁾ Scr. Rer. D. 7 S. 224. Ved. Sim. Bidrag til Odense Byes ældre Historie 1 h. S. 170 og 172.

²⁾ Pont. Ann. Ecc. Dan. 1, 758. Atlas 6, 601.

³⁾ Danck Mag. 2, 74. Bloch 1, 240.

Fredrik II befalede derfor, at 5 af Skolens Lærere (Skolemesteren og 4 Hørere) tilligemed 30 Disciple for Fremtiden skulde nyde deres Underholdning eller Kost med to gode Maaltider daglig hos Spisemesteren i Graabrodsre Hospital.¹⁾ Men for at Hospitalslemmerne ikke skulde lide nogen Aftortning ved denne Foranstaltung, saa stiftede Kongen ved Fundats, dat. Koldinghuus Slot d. 5 Marts 1572²⁾, det saakaldte Communitet³⁾ i Hospitalet,

¹⁾ Om Frue Skoles Indlemmelse muligt har hængt sammen med det forøgede Antal Lærere og Disciple, eller om Frederik II selv har udvidet Omsangen af denne Belgjørenhed ved samme Lejlighed, kunne vi ikke bestemt angive. Ved samme Tid var Bespisningen af de 12 Degne og 14 Almissedegne, om hvilke nedenfor vil blive talte, ophørt paa Kongss- og Bispegaarden, og forandret til Kostpenge. Capellanen (som var en af de 12) havde faaet Vederlag, Sognedegnen, som var den Unden, fuld nu Kosten paa Communiteten. Saaledes var der 10 Degne tilbage at forsørge og 14 Almissedegne fra St. Hans Kloster; dersom nu St. Knuds Kloster endnu kun havde de 6, kunde netop Tallet 30 udkomme. Man kunde troe, at Kongen egentlig kun vilde gjenoprette og samle paa eet Sted al den Spiisning, der før havde været deelt til flere.

²⁾ I henværende Bispearchiv findes to Copier af denne Fundats — Originalen er forsvunden —, af hvilke den ene blandt Latinskolens Papirer under No. 16 har Aarstallet 1571; den anden derimod i en Rescriptprotocol iblandt Documenter henhørende til Graabrodsre Hospital er dat. 5 Marts 1572. Dette er vel Grunden til, at Fundatsen ogsaa hos Hofman er anført paa 2 Steder; T. 5 S. 60 og S. 152, og hos Bed. Simons. i Bidrag til Odense Byes ældre Historie II. 2, S. 153 og 158, med samme Uoverensstemmelse i Aarstallet. I dansk Magazin 2, 80 og hos Bloch 1 S. 31 = 32. 241=42 henshores Fundatsen til Året 1572. I et longl. Rescript af 12 Aug. 1746, som findes i Bispearchiv. og nedenfor vil blive omtalt, anføres derimod bemeldte Fundats dat. 5 Marts 1571. I en Documentsamling i Karen Brahes Bibliothek i henværende Frekenkloster findes ogsaa en Copie af denne Fundats, hvor Aarstallet er angivet at være 1572, og til samme er der fojet en Verification af Afskriften af Consistoriet i Odense, dat. d. 26 Novbr. 1572.

³⁾ Dette Navn er vist ikke synderlig ældre end 18de Aarhundrede;

idet han til samme henlagde Konge-Korntienden af følgende 43 Sogne i Fyen og paa Langeland: Sanderum, Bellinge, Ubberud, Aasum, Beilby, Ryslinge, Giislev, Langaa, Øxendrup, Gudme, Brudager, Dure, Veistrup, Veile, Sønderbroby, Jordløse, Hundstrup, Espe, Horne, Aastrup, Aaby, Hillerslev, Ulbølle, Herringe, Vesterkjerninge, Næraa, Klinte, Grindløse, Norup, Otterup, Lumbj, Haarslev, Herrested, Ellinge, Kullerup, Refsvindinge, Dalby, Stubberup, Snede, Stoense, Lindelse, Humble og Magleby. Endvidere skulde Rector nyde Tienden af Gamtofte,¹⁾ og de fire Hørere Tienden af Bissenberg og Vigerslev som Tillæg i deres Løn. Endelig blev der tilstaaet den nye Stiftelse 200 Løs Brænde og fri Olden til 100 Sviin i de kongelige Skove under Dalum og St. Knuds Kloster. Saaledes var der da sørget tilstrækkeligt for at forsøtte den nye Stiftelse de fornødne Indtægter, og for at ordne de herved forandrede Forhold i Graabrobre Hospital blev der af Bestyrelsen for samme udnevnt en Hospitalsmester, der erholdt følgende Instruction, som vi meddele efter en Documentsamling angaaende Odense By i Karen Brahes Bibliothek:

„Anno 1577 den 23 May haffuer Vii effterschreffne Niels Jespersen, Superintendent, Mogens Henrichsen, Borgemester, och Hans Dinesen, Forstandere for det Allmindelige Hospital udi Ottense, Jacob Henrichsen, Jørgen Simonsen og Bertel Lang, Sognepræster her ibid., offueruerendis och med os samblykendis Erlig och welw.

tidligere hed det Klosteret eller Bespisningen i Hospitalset, og Navnet opstod vel først, da Bespisningen havde ophört og der kun vedblev Fælle sskab i Indtægten imellem Hospitalset og Skolen.

¹⁾ Denne Tiende blev senere perpetueret til Brahesborg Hovedgaard imod en aarlig Afgift af 100 Rdl. (Hofman 5, 67).

Christopher Schrifuer, Borgem., Christen Mule, Knud Jørgensen, Oluf Bager, Michel Bagger och Jacob Jespersen, Raadmænd i Ottense, offueruerende, Och grandgiffueligen betrachted, och efter Kongl. Majst. wor Allernaadigste Herris Breff och Befalling berammit, at disse efterfr. Artichler, schich og forordning, schulle hereffter holdis ubrodeligen, Gud Allermekhtigste til øre, och de fattige udi det Almindelige Hospitals tilligelse, och de Schollens Personer, som her sammesteds underholdis thil ydermere Bistand, gaffn och fordeel, dog forbeholdet os eller woris effterkomme at forandre, formeere och forbedre, Efftersom Leylligheden och Nodtorftighed tilsfigger. Och samme Dag bleff Her Hans Lauridhen Sambthydt och aff os alle Samtblige, som da i Hospitallet Meruerende tilstede Vaare, Unnabit for en Hospitalsmester, Och paa samme Artichler gjorde sin eed, at hannd Ville Aldelis Rette sig efter, och i alle Andre maade were de fattige och Schollens Personer, nu ehre, eller hereffter Kommendis worder, huld och thro, og sig Inden og Uden Hospitallet saa forholde, som hand Will for Gud Andtsuare, og for sin Christelige offrigthed Vere bekjendt.

1. Hospitalsmesteren, den som nu er eller hereffter kommindis worder, schal gjøre sin eed som det sig bør.
2. Schall Hospitalsmesteren daglig til Middag och aften sege det Bord paa deng Hospitals Stue, som Hospitallets daglige Folck spises paa, Naar hand er uden loulig forfalde.
3. Samneledis Naar Nogen her off Byen eller Andensteds besøge hannem, schal hand paa samme Stue gjøre och giffue huer sin Bescheid effter huer sin Bilkor och Schichelighed.
4. Schal Hospitalsmester icke Reyse Nogensteds udfra

- huse paa sin egen Bestilling, og icke heller paa Hospitalss Begne uden forstandernis Widschab og Sambthythe.
5. Schal Hospitalsmester icke slaa Nogitt Kjøb eller Salan, icke heller Selge Nogit enten aff Hospitals eller Deignenis (o: Communitetets) Indkomst och Landgilde, i hele eller halffue Lester, uden forstandernis wilge och Sambthythe.
 6. Icke heller selge deris Landgilde eller Andit, huis de fattige eller Degrne Kunde ombere — — — — — aff Forstanderne och de hannem igien Raadføre til det Beste saa Alting ganger oprichtig och Bel til, baade de fattiges og Degrenes Weigne.
 7. Schal hand icke heller bruge eller giøre Noget Kjøbmandschab paa sin egen Haand, enten med Ørne, Honning, Heste eller Nogit Andit.
 8. Schal hand icke heller haffue Nogen fri Magt at udfaae eller udraane nogit aff de fattiges eller Degrenes, were sig enten Korn, Pendinge, Kalch, Thommer eller Anditt saadant, som Mercheligt er, eller udi Store Summer uden forstanderne deris Widschab och Sambthythe, och dersom Nogit da bliffuer Udraant, schal der paa Klare Register opschrifues.
 9. Schal Hospitalsmester icke haffue magt til at bortlaane Hospitalstjenere, deris Heste och wogne i nogen fremmide deris egt eller Arbejde.
 10. Schal hand icke heller maa Indtage Nogen paa de fattiges Kost at Underholde.
 11. Huor nogen Sag elle Delemaal er reist och begyndt til Tinge, maa hand dog icke lade falde eller aftalle uden forstandernis Widschab och Sambthythe.
 12. Naar nogen indtagis i Siughuset til Underholdning, da schal hans medhaffuendis Gods opschrifues pa-

Clare Register opføris til Regenschab. Sammeledis Naar nogen igien uddøer, schal Hospitalsmester strax giffue det forstanderne tilkiende, och saa udi di fattiges, deris Prædikanters och flere udi Hospitallet deris Neruerelse, offuersee, huis der findis efter den Døde, och huis Dønner och Andit der findis, som kan holdis til forraad, och icke strax udskiftes Blant de sygge, schal Indschrifues til inventarium.

13. Schal Hospitalsmester were forpligtet dagligdags, uden hand er i loulig forfald, at besøge de Siuge udi Husfit, Middag och Aftten, under Maaltid, og haffue flittig opsiun huorledis derinde spises och holdis. Sammeledis passelig op Altid paa Køchenit, huor der tilredis Maden, paa det der maa spises ligeligen offueraldt, och Naar Hospitalsmester er i loulig forfald, schal saa Dugsuenden i hans Sted haffue opsiun at saa tilganger.
14. Schal Hospitalsmester achte at hand holder i forraad goede Slagter-Døsen huos de thiennere, som pligtig ere at holde fuor til wor frue dag i faste, och siden at Anamme i Hospitallet paa fuor, och der holde fremdelis paa fuor, besynderlig imellem Paasche och Johannis at forspises til fersk Mad til de fattige Siuge.
15. Schal Hospitalsmester were forpligtet passeligen och Altid om aftenen at gaa ind i Siughuset Naar Bedeklochen er Ringet, og da forfare om Nogen findis, som icke haffue lagt sig til Roe og Huille, och dem straffe om Morgenens effter Leylligheden.
16. Hospitalsmester, den som nu er, schal haffue til Løn af Degnene (ɔ: Communitetet) 20 gode Daller och aff Hospitallet 10 gode Daller, och deraff bekoste sig sielff Kleder och Andit huis hand behouff haffuer, och ingen

Udgifft indføre i de fattiges eller Deignenes Regnſt., enten Bryllup- eller Barselsgaffuer, eller i nogen Annen maade huad hand paa sine egne Beigne udgiffuedis worder, och Æhaar som helst Hospitalsmester, den som nu er, iche Rand for Alderdomb, schrøbelighed eller andre Merchelige Varsager lenger were de fattige thienlig, brugelig, schal hand och hans Hustrue Niude sin Underholdning effter dette Breff och forordning, som Prior och M. Niels Jespersen hannem giffuet och derpaa giort haffuer, som er Kong Mayst. Anpart aff porup Kornthiende. Underschrefft aff Niels Jespersen, Superintendent o. s. v." (ialt 9 Underſkrifter).

2.

Med de ovenfor omtalte Tiender, som af Kong Frederik II vare henlagte til Communitetet, er der i Tidernes Løb foregaaet adskillige Forandringer. Saaledes blev ved kongeligt Rescript af 30 Sept. 1672 Konge-Korntienden af Hillerslev, Vesteraaby og Aastrup Sogne i Galling Herred forlenet til Fru Birgitte Trolle til Baroniet Brahetrolleborg, og istedet derfor Tienderne af Frørup, Ollerup, Lunde og Rolsted Sogne henlagte til Hospitalet.¹⁾ Ifstedsfor Dalby og Stubberup Sognes Konge-Korntiender fik Stiftelsen Svendborg Mølle til Ejendom, men for denne blev i Året 1684 udlagt til Hospitalet Konge-Korntienderne af Maarup, Gjerum og tildeels af Harritslev Sogne i Hjørring Amt i Jylland.²⁾ Endelig er ifølge et imellem Besidderen af Friherſkaberne Einsidelsborg og Kjørup og Directionen for Odense Hospital og Communitet under

¹⁾ Istr. Hofman 5, 168.

²⁾ Istr. Hofman 5, 177.

12 April 1787 oprettet og den 15 Juni s. A. confirmeret Mageskiftebrev, der er læst ved Landstinget den 27de næstefter, Konge-Korntienden af Alleſs Sogn henlagt til Communitetet istedetfor Næraa Sogns Konge-Korntiende.¹⁾ Forøvrigt eier Stiftelsen endnu de fleste af de foranførte Tiender, hvilket nedenfor vil blive viist; nogle faa ere med Kongelig Tilladelse afhændede, deels imod en bestemt aarlig Afgift, og deels mod Jordegods. Med Hensyn til dette sidste maae vi bemærke, at det enten bestaaer i Gaarde, som ere overdragne i Arvefæste eller til Ejendom, eller perpetuerede til Hovedgaarde imod en vis aarlig Afgift til Communitetet, der saaledes kun kan betragtes som Afgiftseier, eller føregne Jord eiendomme, i hvilke Communitetet har Capitaler prioriterede, som forrentes med en aarlig Afgift i Korn. Tienderne leveres ikke in natura, men ere enten ved Tiendecommissions-Rjendelse eller ved kongl. confirmede Tiendeforeninger overdragne til Øerne imod en vis bestemt aarlig Afgift efter Capitelstaxten eller perpetuerede.

Var nu denne kongelige Gave allerede i og for sig af megen Betydning for den herværende latinſke Skole, saa er den i Tidernes Løb, formedelst Agerdyrkningens Forbedring og Tiendernes derved stigende aarlige Afgift, blevet det i endnu langt høiere Grad for den siden oprettede almindelige Skolefond. Til dette indsendes nemlig nu, hvilket nedenfor vil blive omtalt, Stiftelsens betydelige, aarlige Overflud: en Bestemmelse, som i sin Tid ikke fandt almindeligt Bisald her i Stiftet.

3.

Af det Foregaaende vil det sees, at Stiftelsens Diemed var, at forſkaffe Rector, Conrector, fire Hørere og 30

¹⁾ Schæls Fortsættelse af Hofmans Fundatssamling S. 98.

Disciple Underholdning af „Øl og Mad.“¹⁾ Ifølge heraf blev ved Hospitalen ansat en Hospitalsmester, som skulle have Indseende med, at Alt gik rigtig til ved denne Be-

¹⁾ At der ogsaa paa anden Maade var sorget for Skolens Disciple, seer man af Bislop Dr. Engelstofts Odense Byes Sognehistorie S. 99 o. fl. Her hedder det nemlig, at 14 Almissedegne havde et Maaltid daglig i St. Hans Kloster, maaske som en Folge af den gamle Klosterskoles Overgang til Latinsskolen. Andre havde fuld Forpleining for den Ejendom, de gjorde i Kirken, der bestod i at stænke Vievand, synde og træde Orgelet. Efter Reformationen vedbleve de indtil 1572 at holde daglig Chorsang i Kirken og bencæntes i Almindelighed „de tolv Degne“ uagtet to af disse Pladser optoges af tvende faste Embedsmænd: Capellanen og Sognedegnen ved St. Hans Kirke. Der var altsaa kun 10 Disciple af Latinsskolen, som fil deres Ophold paa denne Maade. Behns-mændene paa St. Hans Kloster fandt imidlertid denne Byrde paa Klosteret altfor trykende og skilte sig egenmagtigen af med de 14 saakaldte Almissedegne, som havde havt halv Kost paa Kongens Gaard, ligesom de ogsaa gave „de tolv Degne“ Kostpenge istedet-for Kosten. Kun to af disse Personer, nemlig Capellanen og Sognedegnen, blev forsorgede paa anden Maade, idet hin beholdt Hoiby Kongetiende og denne som en af Horerne ved Skolen efter 1572 fil Kosten i Graabrodtekloster. Kong Frederik den Anden mente vel, at han ved Stiftelsen af Communitetet havde gjort nok for Skolen, eg at dens Disciple nok kunde assistere ved Guds-tjenesten i St. Hans Kirke for Intet; thi uagtet det ved Communitetsfundatsen udtrykkelig var forbeholdt de 10 Chorsangere, at de skulle beholde deres Ret for at synde paa Son- og Festdage, uagtet den daglige Chorsang i St. Hans Kirke da blev nedlagt, skrev dog Kongen under 27de Juli 1575 til daværende Bislop Niels Jespersen, at Sangen i St. Hans Kloster for Fremtiden skulle besørges af 12 Degne af Graabredre. Meningen heraf var, at Hospitalsforstanderen skulle levere 12 Chordegne til Kirketjeneren i St. Hans Kirke. (Orlg. blandt Skolens Papirer under No. 63 i Bispe-Arch. — Ifr. Bed. Sim. III. 2, S. 172). „Vi have tilskrevet Bispen,“ skriver derpaa Kongen til Behnsmanden Erik Rosenkrands, „om de 12 Degne, som tillæg hove sjunget i fornævnte St. Hans Kloster, at Prior i Graabredre skal gjøre os samme Ejendom.“ Bed et Kongebud blev saaledes en betydelig Undersøttelse unddraget 10 Skoledisciple, ligesom 14 andre ved

spisning, og i endel Aar spiste derpaa ovennævnte Personer to Gange daglig, Kl. 10 Formiddag og Kl. 5 Eftermiddag, i et Værelse i Hospitalet, der endnu længe efter

Lehnsmændenes Vilkaarighed tidligere havde mistet halv Kost. Skolens Forsvarere lode imidlertid ikke denne Sag gaae saaledes hen; thi neppe var Kong Frederik II afgaet ved Døden, før Bisshop Jacob Madsen indkom med en Klage tilligemed en Beretning og et Bidnesbyrd om dette Beneficiums Beskaffenhed af Jørgen Simonsen, Sognepræst til St. Alban, B. Vang, Sognepræst til Vor Frue, og Hans Lang, Læsemester i Odense, dat. 26/2 1589 (Orig. eg Copie iblandt Skolens Papirer under No. 61 i Bispe-Archiv. Ifr. Ved. Sim. III. 1. S. 36. Bisshop Jacob Madsens Visitatøb. og S. 31). Følgen heraf var en Skrivelse fra Chr. IV til Axel Brahe, „Embedsmann paa vor Gaard i Odense,” om 12 Skolepersoners (10 Degne, Capellanen og Sognedegnen til St. Hans Kirke, hvilke sidste dog som ovenfor omtalt var forsørgete paa anden Maade) Bespisning eller Kostpenge af „Kongens Gaard i Odense” for at holde Chorsang i St. Hans Kirke, undertegnet af Niels Kaas og Jørgen Næsenkrantz 16/2 1589. (Orig. i Bispe-Archiv). For de 10 Chordegnes Bedkommende opnaaedes igjen strax 24 £. ugentlig for hver. Dette fandt imidlertid ikke noget villigt Dre hos Lehnsmændene, selv naar de som Axel Brahe havde Lehnnet paa Negnskab; Sagen gik dersor i Langdrag, indtil der under 4 Decbr. 1591 atter indløb en Skrivelse fra Kong Chr. IV, underskrevet af 4 Rigbraader angaaende denne Sag. (Orig. iblandt Skolens Pap. under No. 62 i Bispe-Arch.) „Formodentlig fil Skolen da”, hedder det i ovenanførte Sognehistorie, „en betydeligere Erstatning; thi St. Hans Kloster befindes i det 17de Aarhundrede at have udredet 237 Rdl. 2 M. til Skolen, som er dobbelt saa meget som det først bevisgede og som var saameget, at Frederik III, da Lehnsgodset oplostes, 1664 udlagde 8 Sognes Kongetiente dersor. (Kongebr. 15de Sept. 1664, stadsfæstet 17 Novb. 1670 i Bispe-Arch. Tienderne gave dengang 27 Pund 10 Skpr. Rug, 27 Pund 6 Skpr. Byg og 4 Pund 60 Skpr. Havre, beregnete til 1½ Rd. pr. D. Rug og Byg og 4 £ pr. Tonde Havre. Ifr. Hofm. F. V, 76). Inde i dette Gods er da Chorsangernes Bon indbefattet; medens denne store Dotation ogsaa indeholdt Bidrag til andre Skolepersoner, nemlig Rector scholæ, bie Lectie Hører, to andre Hørere, 10 Skolepersoner og 10 andre fattige Disciple.”

benævntes Communitetets Spisestue. Den var beliggende i en grundmuret Sidefløj paa 28 Tag af Hospitalsbygningen og blev senere benyttet af Hospitalsforstanderen, indtil det hele Locale overlodtes til den i Slutningen af forrige Aarhundrede i Hospitalet oprettede Shgeanstalt.¹⁾

¹⁾ I den i Aaret 1689 oprettede Spisecontract hedder det hvad Skolen angaaer: „Eftersom Spisemesteren i Hospitalet een efter anden siden dend forandring blef giort med Jørgen Grol Høylig haver besverget sig over Spiisningens betalling at have værit for Ringe, og derfore een efter anden samme gierning haver qvitterit, saa Ingen dertil haver værit at bevæge, samme spisning at ville forsiune for dend Pris og efter den Contract, som med Anders Friderichsen eller de andre haver værit befattet, Hvilket aar efter andet icke haver givet ringe Biderværdighed; — Paa det derfore samme Spiisning baade for Skoelen og de fattige engang for alle Kand naae en fuldkommen bestandighed: da Haver Bi paa Kongl. Majest. allernaadigste behag oprettet denne Contract med Stiftsriveren Mogens Mortensen Bager, som tillige er Riddefoged over Skoelens og de fattiges gods, om Skoelens og de fattiges Spiisning, som hand enten self eller ved andre maa lade forsiune i Graabrodre Kloster som folger:

Skolelen.

„Forst Spiser hand Sex Horec ved sit eget bord, Hvilke efter Fundaen skal Tracteris foruden nogen Expectanter, Hvorfore skal gotgierris for hver Persohn om ugen bereignet til Siuf dage En Rixdr. fra dend tiid hand dem begynder at spise, mens Rector og Conrector, som icke Spisis, skal givis for deris Kost om ugen En Rixdr., som dennem med got ydferdig Korn efter Capitelskiss skal betalis.

„2. Skal der aarlig Spisis 26 Disciple, og skal givis Hver Maaltid trey Retter mad og hver sin lovlig Portion efter Fun-dagen, saasom Dagen tilhører, og det, som af dem icke bliver fortærte, det niuder Expectantes og andre fattige Disciple, som Rector scholæ dertil ordinerer. Øll et skal vere saa got, som det kand kibis i Byen, Randen for 2 skilling, og skal Rector eller Conrector være hosværende naar de spiser, for at have Indseende med dennem at de ere stichelige, og at de Sædvanlige exercitia Bedligeholdis, hvorfore skal givis og gotgierris for hver Persohn, fra dend tiid Hand dennem begynder at Spise, om ugen, bereignit til Siuf dage, Halvfemte March.

Saa stor en Velgjerning denne Stiftelse nu ogsaa var i sig selv baade imod Disciple og Lærere, synes de Sidste dog ikke længe at have fundet Behag i selve Forpleiningsmaaden; thi allerede under 18 Mai 1689 blev det bestemt, at Rector og Conrector istedetfor Kost i Hospitalet skulde nyde Kostkorn. Derved var Exemplet givet for de øvrige Lærere til ogsaa for deres Bedkommende at attræae en lignende Begunstigelse, og Opfyldelsen af deres Ønske i denne Henseende var saa meget mindre forbunden med Vanfæligheder, som det ogsaa deeltes af Stiftelsens Bestyrelse. Thi var det i dyre Tider ofte besværligt nok for Hospitalet at tilveiebringe det Fornødne til Disciplenes Bespiisning, saa forøgedes Vanfælighederne i denne Henseende meget derved, at ogsaa Lærerne skulde deeltage i Maaltiderne, fordi disse ifølge Fundatsen havde Ret til at fordre en bedre Beværtning. Ved Hospitalsdirectionens Møde den 6te November 1711 yttredes derfor den Formening, at Hospitalet stod sig bedre ved ogsaa at give Hørerne Kostkorn, og da derefter Forslag desangaaende indsendtes til Regjeringen, saa blev det ved allerhøieste Rescript af 31te December s. A. tilladt, at Hørerne ved Latinssolen, istedetfor Kosten i Hospitalet i Overensstemmelse med Fundatsen, maatte oppebære ugentlig 1 Rigsdaaler i Korn efter Capitelstaxten. Imidlertid skulde

„3. Dersom Nogen klage paa Spisningen med Billighed kunde foraarsagis, da skal Disciplene give Rector det tilkiende, at hand derpaa Raader boed, og dersom derpaa da icke Raadis boed, da da skal det Bisopen tilkiendegivis, at derfore kand seer Noiagtig Satisfaction.

„4. Disciplerne skal derimod med ald Høflighed begegne Mægens Mortensen og hans fuldmægtig, og dersom befindis, at nogen beviser sig uhøflig imod dem, da skal Rector det tilkiendegivis, som efter Sagens Beskaffenhed hanner tilbørlig skal straffe.“

saavel Hørerne som Rector og Conrector skiftevis være tilstede ved Disciplenes Bespiisning, deels for at paasee, at ingen Uordener fandt Sted, og deels for at have Indseende med, at Kosten var forsvarlig. At det vel ikke altid gik saa rigtigt til hvad dette Sidste angaaer, uagtet der i Tider, naar Levnetsmidlerne vare dyre, tilstoddes Spisemesteren en forhojet Betaling for hver enkelt Person, derom vidne de mange Klager, som af og til indkom over Bespiisningen, og som bevirkede, at Hospitalsforstanderen atter i Aaret 1746 ansøgte om at vorde befriet for samme.¹⁾ Man fandt det imidlertid paa den Tid endnu betenkligt saa aldeles at afvige fra hvad der i ovenanførte Fundats af Kong Frederik den Anden var foreskrevet, og sluttede en ny Accord med Hospitalsforstanderen angaaende Bespiisningen. Som en Følge af den derefter stete Indstilling indløb under 12te Aug. 1746 følgende allerhøieste Rescript:²⁾

„Frederik d. 5te ic.

„Bor Shynderlig Gunst Tilforn! Ved Memorial af „9de Apr. sidstleden haver Frederik Østrup, Hospitals- „Forstander ved Hospitalet i Bor Kjøbsted Odense, aller- „underdanigst ladet andrage, at, efter Salig og høilovlig „Thukommelse, Kong Frederik den 2dens Fundation, date- „ret d. 5 Martii 1571, haver Odense Latinſke Skoles „Disciples Spiisning hidindtil, i hans Formands og hans „Betjenings-Tiid, været det ham anbetroede Hospitals- „forstander-Embete annecteret; Men da nu, formedesst „den Grasserede Sygdom iblandt Horn-Dvæget, adskillige

¹⁾ Allerede fra 1669 findes Supplication fra Hospitalets Directeurer om, at Skolebørnene istedetfor Kosten maatte selv annamme Kornet in natura. (Bispearchivets ældre Registr.).

²⁾ Originalen blandt Skolens Papirer i Bispe-Archiver.

„slags Spiise=Materialier, sørdeles feede Bahre i deres
 „Priis temmelig ere blevne forhoyede, ja samme og tildeels,
 „saasom først Øre= og Kalve= Kjød, hvormed Skolens
 „Spiisning fornemmelig er blevne bestyret, ey for Penge
 „ere at bekomme, havet hand derfor forestilt, at det er
 „ham aldeles umueligt, paa nogen slags taalelig maade,
 „at kand præstere fornævnte 36 Discipels Spiisning løn-
 „gere uden hans yderste Ruin i fremtiden, og derfor aller-
 „underdanigst begjert, at det maatte tillades ham at qvit-
 „tere Spiisningen, da de Disciplerne tillagde Kostpenge,
 „som hidindtil har været ugentlig for hver Person 5 £,
 „kunde ved ham til Skolens Rector enten ugentlig eller
 „maanedlig in natura udbetales, som da igjen kunde besørge
 „distributionen til Disciplernes Forældre, paarsørende Ven-
 „ner eller andre, som Dennem til Spiisning antager.
 „Som Vi da af Eders herover indhentede Erklæring have
 „fornummen, at det har sine store Vanskeligheder at op-
 „hæve Spiisningen paa Communitetet, og i dets Sted at
 „give Disciplerne Kostpenge, og at I, siden derefter en
 „Kongelig Anordning af 18 Maji 1689 er anledning til i
 „saa bedrøvelige tiider, som disse, at forbedre Disciplernes
 „Kostpenge, ere blevne enige med fornævnte Hospitals-
 „Forstander Østrup som Spiisemester, at hand Continuerer
 „Spiisningen, imod at ham tillægges 8 β ugentlig paa
 „hver Discipels Kost og Spiise = Reglementet ned sættes
 „til Toe gode og tilstrækkelige Retter Mad hver Maaktid;
 „saa give Vi Eder hermed tilkiende, at Vi, efter saadan
 „Eders allerunderdanigste Erklæring, allernaadigst have
 „fundet for godt, at fornævnte Hospitals=Forstander Fri-
 „derich Østrup skal fremdeles Continuere Spiisningen;
 „hvorimod ham maa tillegges 8 β ugentlig paa hver Disci-
 „pels Kost, og Spiise=Reglementet ned sættes til Toe gode

„og tilstrækkelige Rætter Mad hvert Maaltid, alt saa
 „længe disse besværlige tiider vedvarer. Derefter I Eder
 „allerunderdanigst harer at rette, og Vedkommende sligt
 „til Efterretning at tilkiendegive: Befalendes Eder Gud.
 „Skrevet paa Vort Slot Frederiksberg d. 12 Aug. Ao.
 „1746. ¹⁾)

Frederich R.“

Saaledes var denne Sag ordnet til Spisemesterens Tilfredshed; men da Hospitalet Aar for Aar kom dybere i Gjeld, især paa Grund af de mange Betjente, Stiftelsen i Anledning af denne Indretning nødvendigvis maatte underholde, saa bevirke dette, i Forbindelse med de ovenfor anførte Klager over Bespiisningen fra Disciplenes Side, at det ved Rescript af 7de October 1763 blev bestemt, at ogsaa Bespiisningen af de 42²⁾) Disciple skulde

¹⁾ (Skr. Cancelliskrivelse af 28 Juni 1746).

²⁾ Forhen er kun nævnt 26 eller 30 Disciple, men under 21 April 1642 indlob et allerhoieste Rescript til den daværende Stiftsbyrighed, Hennig Balkendorf til Glorup og Bislop Hans Michel-sen, at endnu 6 Disciple skulde have Kosten i Hospitalet. Brevet, som i Drig. findes iblandt Skolens Papirer i Bispearchivet under No. 35, lyder saaledes:

„Wor Gunst tilforn. Wider effter Som wii Naadigst Erfarer,
 „huorledes en themmelig forraad Aff dend Indkomst, som till de
 „Threduffue Degners Kost i Ottense er Naadigst tillagt, schall vere
 „forhande, saa ad endnu nogle flere deraff well kunde Underholdes,
 „da er Wili Naadigst telfredz, at endnu sex fattige personer, som
 „ere flittige och aff goed forhaabning maa bekomme huer It Maal-
 „tid om Dagen hoes de andre, haffuendede Indseende, att ingen
 „Anden end de, som nodtorftig er, dett nyder. Derned skier wer
 „welle o. s. v.“

I det foran anførte Rescript af 12 Aug. 1746 nævnes ogsaa kun 36 Disciple, hvilket ligeledes er Tilsældet i Jacob Birchrods haandstrevne Beskrivelse af Odense By. Da Tallet 42 imidlertid udtrykkelig anføres i Rescriptet af 7 Oct. 1763, saa maa vel Antallet af de Disciple, som skulde have Kosten i Hospitalet, efter være bleven forsøgt med 6 i Tidsrummet fra 1746 til 1763.

ophøre, og enhver af disse af Communitetets Midler nyde ugentlig 5 flr i Kostpenge. Ved Rescript af 16 Marts 1764 bestemtes endvidere, at kun Disciplene i Mesterlectien skulde ugentlig have hver 5 flr , men de i de andre Lectier ikkun 4 flr ugentlig, da den ene Mark, som saaledes afgik for disse, skulde tillægges de flittigste og skikkeligste Disciple i de lavere Lectier, og enhver, saa vidt det kunde strække til, deraf nyde ugentlig 3 flr . Ifald en Deel af forbemeldte Kostpenge kunde spares, skulde samme i Overeensstemmelse med Forordningen af 23 Juli 1756 af Rector gjemmes og oplægges for hver Discipel til Hjælp for ham ved Universitetet.

4.

Af det Foregaaende vil det altsaa sees, at Kommunitetet hdede saavel Lærerpersonalet som Disciplene i den latinske Skole en ikke ubetydelig Hjælp. Tidssomstændighederne medførte imidlertid senere, at Stiftelsens Indtægter stadig vare i Tiltagende, og at Regjeringen derfor var bænkt paa Tid efter anden at udvide dens Virksomhed, sees af følgende Cancellijskrivelse¹⁾ til daværende Bisop Jacob Ramus:

„Belædle og Høicrværdige Hr. Bisop!

„Da det ved adskillige Leyligheder er fornummen, at „Odense Skoles Kommunitets Midler ere opvorne til en „anfeelig Kapital, og at dets Indtægter ere tilstrækkelige, end til dets aarlige Udgifter behøves, saa ønskede „jeg at det Overskydende kunde anvendes til saadan Bruug, „som stemmer overeens med Stiftelsens Hensigt; Thi skulle „jeg tjenstlig have Deres Høicrværdighed anmodet, at ville

¹⁾ Drig. iblandt Skolens Papirer i Bispearchivet.

„tilmelde mig hvor stort Øverskud der kand haves fra Kom-
„munitetets aarlige Udgifter, samt tillige meddele mig De-
„res Tanker, hvorledes De formene, at det kunde bedst
„komme til Nytte, enten ved deraf at oprette et Reyse-
„Stipendium for et eller andet sørdeles dueligt Subjectum,
„som dimitteres fra Skolen, eller paa hvad anden Maade,
„naar kuns Stiftelsens Diemed derved opnaaes. Jeg for-
„bliver o. s. v.

„Cancelliet d. 25 Ap. 1767. Thott.“

Fra denne Tid af begyndte man derfor ogsaa hyppigen at anbise Pensioner, Lønninger, Laan ic. paa Kommuni-
tetet. Ikke alene Odense Skoles Lærere oppebare anseelige Summer, som tildeels langt oversteg den ved Stiftelsen dem tiltænkte Underholdning af „Ol og Mad“, men ogsaa andre Skoler erholdt Hjælp fra samme. Saaledes bestem-
tes det ved Rescripterne af 18 Marts 1803 og 28 Januar 1804, at Odense Kommunitet fulde bidrage til at lønne Rectorerne i Nyborg og Aalborg, ligesom Stiftelsen ogsaa udredede Pensioner til entledigede Lærere, Enker og Gra-
tialer til fortjente Lærere. Ikke ubetydelige Capitaler ud-
laantes med Regjeringens Samtykke, navnlig til Geistlige her i Stiftet, deels rentefrit, deels mod 6 p. C. Rente og Afdrag; og ligesom Communitetet i trykkende Tider af og til maatte komme St. Knuds Kirke og Graabroødre Hospi-
tal til Hjælp, saaledes maatte det ogsaa ifølge kongl. Re-
script af 29 Marts 1755 afgive 2000 Rdl. til Gymnasie-
bygningens Reparation.¹⁾

5.

Saavel for at vise, hvilke Midler Stiftelsen til forskellige Tider har havt at byde over, som ogsaa i hvilken

²⁾ Om de forskellige og mangfoldige Undersøttelser see Bispe-
archivets Rescriptprotocoller T. III, IV og V.

Grad dens pecuniaire Forfatning. Tid efter anden forbredre sig, ville vi her ansøre, hvad den eiede i Midten og Slutningen af forrige Aarhundrede, ligesom vi nedenfor ville faae Lejlighed til at omtale Stiftelsens nærværende Tilstand. Paa den først anførte Tid var til samme henlagt:

- a) Konge-Korntienden af 44 Sogne i Hjens Stift og i Sylland af Maarup og Gjerum samt en liden Andeel af Harritslev Sogns Tiende, som ialt indbragte aarlig i rede Penge 2830 Rigsdaaler.
- b) Af Bøndergods tilhørte Kommunitetet 41 £d. 2 Skp. $2\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn, som indbragte Aar om andet 88 Rigsdaaler.
- c) Af rede Midler en Capital paa 24,365 Rigsdl. 1 Mf. $13\frac{1}{2}$ §. ¹⁾

I Slutningen af forrige Aarhundrede bestod derimod Stiftelsens Ejendele i følgende:

- a) Konge-Korntienden af 45 Sogne, hvis Hartkorn beløb sig til 814 £dr. 1 Skp.
- b) Bøndergods, som stod for 18 £dr. 3 Skpr. 3 Frk. 1 Alb. Hartkorn og gav en aarlig Indtægt af 35 Rigsdr. 3 Mf. 8 §., 12 £dr. Byg og 5 £dr. 2 Skpr. Havre.
- c) Perpetuerede aarlige Afgifter af solgt Jordegods 23 Rdlt. og 5 £dr. $2\frac{5}{12}$ Skpr. Byg.
- d) Udestaaende Capitaler:
 1. Imod aarlig Rente af $3\frac{3}{4}$ pCt.
paa sikkert Pant 68,666 Rdlt. 2 Mf. 4 §.
 2. Uden Rente forstrakt:
 - aa) Efter kongl. Befaling til
St. Knuds Kirke siden 11
Juni 1762 indtil videre . 2,000 — - - - -

¹⁾ Jfr. Hofm. ß. 5, 146.

bh) Efterhaanden til Hospita-				
let i Odense til dets Udgif-				
ters Bestridelse	12,072 Rdtr.	3 Mf.	15 §.	
3. At indbetale med Capital og				
Renter:				
aa) I Voet efter afg. Bislop				
Namus	4,565 —	1 -	9½ -	
bb) I Voet efter afg. Hospi-				
talsforstander Holmer . .	12,638 —	1 -	14½ -	

*) Sælt 99,942 Rdtr. 3 Mf. 11 §.

Af disse Midler udrededes som ovenfor anført:

- a) Kostpenge til Lærerpersonalet, Gratificationer, Pensioner ic.
- b) 42 Disciple hver aarlig i Kostpenge 34 Rdtr. 4 Mf.
- c) 4 Gymnasister (ø: Disciple af det herværende Gymnasiu-
mum) hver 40 Rdtr. 4 Mf.
- d) 3 Studerende ved Kjøbenhavns Universitet hver 80 Rdtr.
Stiftelsen kunde imidlertid uden Besværighed afholde
disse Udgifter, og for at vise, hvorledes dens pecuniaire
Forfatning aarlig forbedrede sig, ville vi her anføre dens
Indtægts- og Udgiftsbalance i et Tidssrum af 10 Aar i
den sidste Halvdeel af forrige Aarhundrede.

	Indtægten.		Udgiften.	
1780 .	6353 Rdtr. 4 Mf. 13 §.		4061 Rdtr. 1 Mf. 11 §.	
1781 .	6935 — - - 3 -		4320 — 2 - 4 -	
1782 .	7021 — - - 10 -		4199 — 3 - 15 -	
1783 .	7109 — 1 - 9 -		4548 — 3 - 10 -	
1784 .	7293 — 3 - 12 -		4203 — 3 - 6 -	
1785 .	7064 — 5 - 6 -		4263 — - - 15 -	

¹⁾ Jfr. Alm. Saml. 21, 292.

1786 .	7772 Rdlr. - Mf.	9 ½.	4051 Rdlr. 2 Mf.	1 ½.
1787 .	7661 — 2 - 12 -		3937 — 5 - 6 -	
1788 .	8019 — 5 - 10 -		3993 — 1 - 3 -	
1789 .	8295 — 2 - 5 -		3879 — 3 - 1 -	

6.

Da Stiftelsens Status saaledes bestandig forbedrede sig, begyndte man *Tid* efter anden at tænke paa, om ikke dens aarlige *Overskud*, eller i det mindste en Deel af samme, istedetfor uden Maal og Hensigt at opdynges i det uendelige, kunde paa en med Fundators Hensigt overeensstemmende Maade anvendes til andre for Staten gavnlige Indretningers Fremme. Efterat Stiftovrigheden derpaa til Cancelliet havde indberettet, at Communitetet eiede en saa betydelig Formue, at der af samme til ovenanførte Viemed kunde anvendes en Deel, uden at Stiftelsen ved svækkes eller dens Hovedvirksomhed vilde lide noget Afbræk, blev det ved Rescript af 23 Decbr. 1791 befalet, at der aarlig af Odense Communitets overskydende Besoldning skulde til Directionen for Seminariet paa Blaagaard udbetales 500 Rdlr. Til Vederlag for dette aarlige Bidrag skulde Seminariet være pligtig til uden Betaling for Undervisning, Kost og Vaæt at modtage et Antal af 12 Seminarister fra Fyens Stift.

7.

En anden Byrde, som blev skudt over paa Communitetet, var Vedligeholdelsen af Odense Latin-skolebygning, der hidtil havde paahvilet St. Knuds Kirke; men da denne paa Grund af den betydelige Reparation, som i Midten af forrige Aarhundrede foretages ved samme, var kommen i betydelig Gjeld, saa saae den sig ikke i stand til at opfylde denne Forpligtelse. Til en ved Latin-skolebyg-

ningen i Året 1761 foretagen Reparation maatte Kirken udrede 2000 Rdlr., og da den paa Grund af den ovenfor anførte Omstændighed ikke saae sig istand til at tilveiebringe dette Beløb, saa erholdt den ved kongl. Rescript af 3 Mai 1760¹⁾ Tilladelse til af Odense Skole-Communittets Midler at laane en Sum af indtil 2000 Rdlr. til dette Niemed, og det uden deraf at svare nogen Rente indtil Kirken med Tiden kunde blive istand til at tilbagebetale Capitalen. Efter Obligation af 11te Juni 1762 udgjorde den laante Sum 1840 Rdlr. $11\frac{1}{2}$ %, og henstod, paa Grund af Kirkens slette øconomiske Forfatning, uindfriet indtil Året 1833. Skjøndt Laanet var rentefrit, som ovenfor bemærket, synes denne Clausul dog at være blevet glemt, saa at i Tidsrummet fra 1793 til 1833 i Renter af bemeldte Capital var betalt 403 Rdlr. $70\frac{1}{2}$ %. Ved kongl. Resolution af 28 Aug. 1833 blev det bestemt, at denne Kirkens Gjeld til Communitetet skulde estergives, samt at de Renter, som i sin Tid vare betalte af denne Gjeld, skulde komme i Afsdrag i de resterende Renter, som Kirkens skuldte Communitetet af dens øvrige Obligationsgjeld til bemeldte Stiftelse.²⁾

Latin-skolebygningen trængte imidlertid i Slutningen af forrige Aarhundrede atter til en Hovedreparation, og da Kirkens, som havde en Gjeld af over 10,000 Rdlr., ikke saae Udvei til Bestridelsen af samme, saa blev det endelig ved kongl. Rescript af 15 Novbr. 1793³⁾ bevilget, at St. Knuds Kirke for Fremtiden og saa længe den med Gjeld var behæftet, maatte være befriet for Odense latinske Sko-

¹⁾ Drig. iblandt Skolens Papirer i Bispeearchivet.

²⁾ Møgreen Udfindings kongl. Rescripter og Resolutioner for Året 1833 S. 361.

³⁾ Drig. iblandt Skolens Pap. i Bispeearchivet.

les Reparation, da samme derimod skulde bestrides af Odense Skoles Communitet.

8.

Med den ovenfor anførte aarlige Understøttelse af 500 Rdlr. til Seminariet paa Blaagaard skete imidlertid snart en Forandring, idet det ved Rescript af 6te Juni 1794 blev befalet, at disse Penge, eftersom de derværende Seminarister fra Fyen afgik, skulde henlægges til det nye syeniske Seminarium paa Brahetrolleborg. Endvidere skulde der af bemeldte Communitets Fond udredes aarlig til dette Seminariums Fornødenheder 1500 Rdlr. Denne aarlige Indtægt af 2000 Rdlr. skulde ikke nogensinde frastages Seminariet, med mindre den paa en eller anden Maade kunde udredes af et andet Fond. Men denne Undervisningsanstalt, der i sin Tid erkendtes for at være en af de bedste af den Art her i Landet, trængte idelig til Tilskud, og derfor meddeltes ved Cancellifri velse af 5te Juni 1800, at Kongen under 27de f. M. havde resolveret, at Directionen for Seminariet paa Brahetrolleborg maatte bemyndiges til af Graabrodre Hospital i Odense endnu at optage et Laan af 5000 Rdlr. til Fuldbedelser af bemeldte Seminariums Bygninger, og derpaa for den fulde Bygningssum, 25,000 Rdl., at give Hospitalet først Prioritet i samtlige Seminariets Bygninger med Inventarier og Tilliggende. For at sikre Hospitalet den aarlige Rente af denne Capital, 1000 Rdl., skulde der gives det fast Anviisning i den Sum, der af Odense Kommunitets Midler aarlig forundtes Seminariet. Ligeledes blev det tilladt, at den Seminariet af Communitet bevilgede aarlige Understøttelse af 2000 Rdl. maatte fra det daværende Aars Begyndelse forhøjes med et aarligt Tilskud af 1000 Rdlr. i 3 Aar, men skulde efter den Tids Forløb ophøre, dersom

det lærde Skolvæsen selv maatte trænge til paa anden Maade at benytte Overflødet af Odense Communitets Kasse. Dette blev imidlertid vist snart Tilfældet; thi i Anledning af den med Odense Latinſkole i Aaret 1802 foretagne Reform, blev det under 21 Mai s. A. ved allerhøieste Resolution approberet, at der paa Grund af de med denne Reform forbundne Bekostninger maatte opsiges en Sum af 12,000 Rdlr. af Communitetets Midler. Ved Rescript af 6 Octbr. s. A. blev det ligeledes bestemt, at Rescripterne af 16 Marts 1764 og 21 Febr. 1771, ifølge hvilke der aarlig af Communitetet udbetaltes tre fra Odense Skole dimitterede Disciple hver 80 Rdlr. til Hjælp for dem under deres Ophold ved Universitetet, skulde ophæves; hvorimod det af bemeldte Stiftelses Midler til Odense Cathedralskoles Kasse skulde i fire Kvartaler udbetales en aarlig Sum af 2800 Rdlr.¹⁾

Den Afdeling.

Communitetets nyere Historie efter dets Adskillelse fra Graabrodre Hospital.

1.

I det Reglement for Odense Cathedralskole, som blev forfattet og approberet i Anledning af den ovenfor omtalte Reform, bestemtes det, at der snarest muligt skulde indtræde en Forandring i det Forhold, hvori Communitet hidtil havde staet til Graabrodre Hospital i Odense. I § 55 af dette Reglement blev det nemlig fastsat, at

¹⁾ Denne Bestemmelse ophævedes igjen ved Rescript af 8 Febr. 1828.

saasnart den daværende Forstander for Odense Hospital og Communitet ved Døden eller paa anden Maade afgik, skulde denne sidste Stiftelse adskilles fra Hospitalsdirectio-
nen og underlegges den der paa Stedet værende Direction
for Cathedralskolen. Imidlertid skulde Overdirectionen for
denne Skole fra dette Reglements Dato af have Overop-
synet med Administrationen af Communitetets Formue.
Til Samme skulde ogsaa engang for alle Stiftelsens Forde-
bog samt hvert Åar en vidimeret Afskrift af det forløbne
Åars Regnskab indsendes.

2.

Under 6 Marts 1809 ansøgte derpaa Hospitalsforstan-
der Holmer om Entledigelse fra Embedet som Kasserer
ved Communitetet imod at tilstaaes en aarlig Pension af
200 Rd. Stiftsøvrigheden anbefalede dette Andragende
med Forslag om, at der i aarlig Løn skulde tillægges den
fremtidige Kasserer ved Communitetet 300 Rdtr. saalænge
den omtalte Pension vedvarede, men senere 400 Rdtr.
Da Adskillelsen af Communitetet fra Graabrodre Hospital
allerede tidligere var bestemt, som ovenfor berort, saa gik
Universitetsdirectionen villig ind paa det Foreslaaede og
tillod, at Embedet maatte forenes med Skolekassererembedet
ved Cathedralskolen. Men da den daværende Skole-
kasserer renoncerede paa den ham tiltænkte Bestilling, saa
blev under 6 Febr. 1810 Hospitalsforstander Holmer ent-
lediget og en ny Kasserer ved Communitetet beskifket.

Som en Følge heraf traadte Communitetet nu aldeles
ud af det Forhold, hvori det hidtil havde staaet til Graa-
brodre Hospital. Dets Kapitaler og aarlige Indtægter
bleve adskilte fra Hospitalets, og Stiftelsen henlagt under
Universitetsdirectionens Overbestyrelse. Ifølge Forordnin-
gen angaaende de lærde Skoler af 7 Novbr. 1809 §§ 109

og 110 skulde disse Skolers saabelsom Odense Communitets døværende og tilkommende faste og løse Ejendomme, Capitaler, Legater, Indtægter og Indtægtskilder være og forblive dem urokkeligen forsikrede, og alle Fundatser, Gavebreve, Anordninger og Adkomster, som hjemle dem samme, stedse staae i fuldeste Kraft. De respective Skolers tillagte Indtægter skulde først og fornemmelig anvendes til deres egne Fornødenheder; men hvad derefter ved Skolerne hver for sig og ved Odense Communitet aarlig blev tilovers skulde inddrages under den oprettede almindelige Skolefond.

At denne Foranstaltning ikke kunde finde almindeligt Bisald her i Stiftet, er en Selvfølge, og der har derfor oftere, skjøndt forgjøves, været gjort Indsigler derimod. Communitetet var af dets ophøiede Stifter begrundet ved Bestemmelser, som i de meest bindende Udtryk paalagde Efterverdenen at respectere det. Det hedder saaledes i den ovenfor omtalte Fundats for denne Stiftelse: „Thenne „forskrefne Fundaꝝ udi alle sine Ord, Puncter og Artic- „ler, som thend udi alle Maade indehollder oc udviiser, ville „Vi udi alle Maade fast oc u-brødeligenn holdet haffue. „Bedendes oc formanendes alle Vore Effterkommere Ko- „ninger udi Danmark, at the thennadt udi lige Maade ved „Magt holde, icke gjorendes therudi nogen Forhindringe „eller Forvandling, icke heller tilstedendes nogen andre no- „git herudi at forandre, forskrevne Schole og Schole- „Personer til Schade udi nogen Maade, saafremt the „thermed icke imoed thennem ville opvecke Guds evige „Hæfn oc Brede.“

Høiere Hensyn gjorde imidlertid i Tidernes Løb en Reform af de lærde Undervisningsanstalter nødvendig, hvilken for Odense udførtes ved den omtalte Forordning

af 6 Octbr. 1802; men de Bestemmelser, som indeholdtes i samme for det med den henværende Latin-skole forbundne Communitet, tydede paa, at det ikke var Hensigten at afsondre, men tvertimod at opretholde det oprindelige Formaal, og ogsaa fremtidig at forene Communitetets Eiendomme og Fonds med de tvende — Odense Gymnasium og Latin-skole — under den fælles Venævnelse „Odense Cathedralskole“ etablerede Underviisningsanstalt, og blot at opnæve den oprindelige Forbindelse, som, efter hvad forhen er bemærket, fandt Sted imellem Communitetet og Graabro-sdre Hospital. Af Communitetets Midler skulde aarlig bidrages 2800 Rdlt. til Cathedralskolens Fornødenheder; men ogsaa dette Bidrag ophævedes i Aaret 1828 med det Tilsagn fra Universitetsdirectionen, at Cathedralskolen vilde kunne erholde de Tilskud, som den i Fremtiden maatte behøve, anviste fra den almindelige Skolefond. Under denne Fond blev, som meldt, Communitetet, der har en aarlig Indtægt deels i Renter af sine Capitaler, deels af sine Tiender til et Beløb af 25 til over 30,000 Rdlt., inddraget ved Forordningen af 7 Novbr. 1809 og ophørte saaledes at være, hvad det ifølge Fundatsen var bestemt til: et separat Fond til Bedste for Odense Skoles Lærere og Disciple. Wel hedder det i bemeldte Forordning, at kun Overskudet, efterat det til Cathedralskolen Fornødne var udredet, skulde gaae over til den almindelige Skolefond; men med Undtagelse af det omtalte aarlige Bidrag af 2800 Rdlt., der ogsaa, som meldt, senere er ophørt, har Skolen ikke nydt nogen Indtægt derfra. Saaledes har da Odense Skole maattet renoncere paa denne rige Stiftelse, der nu udgjør den almindelige Skolefonds bedste Indtægtskilde, til Fordeel for det øvrige Danmark. Dog hvad der er skeet, er vist skeet i den bedste Hensigt,

og staer vel neppe til at forandre, saameget mere, som ogsaa en i Aaret 1842 indsendt Indstilling angaaende denne Sag fra Stiftets daværende høie Gouverneur til H. Maj. Kongen var frugtesløs.

3.

Allerede ifolge det ovenfor omtalte Reglement af 1 Oct. 1802 § 55, sammenholdt med hvad der senere blev foranstaltet til sammes Opførsel, skulde Stiftamtmanden og Biskoppen udgjøre den locale Direction for Communitetet og have Tilshynet med Stiftelsens Kasse. At dette maatte medføre Ansvarlighed, er en Selvfølge; men da ingen nærmere Forråifter vare givne angaaende dette Tilshynts Udstrekning, og det neppe kunde antages som Regel, at Stiftsøvrigheden skulde have samme Pligter med Hensyn til Communitetet, som ved andre Stiftelser var paalagt den og den underordnede Bestyrelse tilsammen, saa vilde den ei heller indrømme noget Ansvar i den omhandlede Henseende, da i Aaret 1825 en Kassemangel opdagedes, der medførte et meget betydeligt Tab for Stiftelsen. Denne Kassemangel var dog især foranlediget derved, at daværende Communitetskasserer Koe foed, for at undgaae Opførelsen af store Restancer i Regnskaberne, havde taget til Indtegt, og saaledes gjort sig selv ansvarlig for nogle Tiendeafgifter for Aarene 1815, 1816, 1817 og 1818, til Beløb 8706 Rbd. 52 f. Repr., som ikke af vedkommende Tiendeforpagtere vare betalte, og som, da disse senere geraadede i Armod, blev uerholdelige. Med Hensyn til denne Omstændighed, og i Betragtning af den Duelighed og Iver, hvormed Koe foed tidligere havde forestaaet Kasserertjernen, blev det ved allerhøieste Resolution af 15 Aug. 1826 tilladt, at ovennævnte Sum maatte, naar den øvrige Deel af Kassemangelen kunde dækkes ved contant Indbetaling,

omførives til Sølv efter Cours 375, og godtgjøres Communitetets Kasse ved at indeholde hans hele Gage som Communitetskasserer indtil Gjelden var betalt. Den kontante Indbetaling af den øvrige Deel af Kassemangelen blev virkelig præsteret, og som Følge deraf Restancegjelden paa den anførte Maade omstreden; derimod blev med Indeholdelsen af Kassererens Gage, efter gjentagne Ansønninger og i Betragtning af Omstændighederne, flere Gange allernaadigst bevilget Udsættelse, indtil den endelig med 1 Januar 1834 skulde have taget sin Begyndelse. Men allerede i August Maaned s. A. befandtes Køefød etter i en meget betydelig Kassemangel, og han afgik ved Døden den 16de i samme Maaned, just som man vilde foretage de for nødne Skridt til at sikre sig hans Gods og Person. Ved Regnskabernes Opgjørelse i Året 1835 blev det besluttet, at den Afsødes Bo vilde have at tilsvare i alt 247 Rbd. 9 ½. rede Sølv og 12,670 Rbd. 86 ½ ½. Repr.; heri var dog indbefattet Afsdraget af den ældre Gjeld fra 1 Jan. til 16 Aug. 1834, hvortil endvidere kom det øvrige af den ældre Gjeld, 3947 Rbd. 64 ½. Sølv. Til Afsdrag paa disse Summer udlagdes Stiftelsen alene nogle Contanter, Fordringer og Effecter m. m., som i alt udbragtes til 1469 Rbd. 38 ½. Repr., saa at de Summer, der maatte ansees for aldeles tabte, udgjorde i alt 4194 Rbd. 73 ½. Sølv og 11,201 Rbd. 48 ½ ½. Repr.¹⁾

For at betrygge Stiftelsen for saadanne Tab i Fremtiden maatte der altsaa tænkes paa en forbedret Organisation af dens Regnskabs- og Kassevæsen. Under den i denne Anledning førte Brevvexling blev af Stiftsørvigheden andragaget paa, at den umiddelbare Bestyrelse af

¹⁾ Jfr. Selmers academiske Tidender III B. 3 §. S. 316.

Communitetet, hvis Kasserer og Regnskabsfører hidindtil havde staaet umiddelbart under Stiftsøvrigheden, istedetfor at Skolernes Kasserere og Regnskabsførere staae under Skolernes Forstandere, af hvem og paa hvis Ansvar de ogsaa antages, for Fremtiden maatte overdrages en Autoritet, der kunde svare til Cathedralskolernes Forstanderskaber, og bestaae af de Medlemmer af Odense Byes Magistrat og Geistlighed, som ikke havde Sæde i Cathedralskolens Forstanderslab, og som da igjen, ligesom Forstanderskabet, maatte sortere under Stiftsøvrigheden. Directionen for Universitetet og de lærde Skoler forlangte derfor allerede ved Skrivelse af 26 Juli 1826 Cancelliets Betænkning angaaende det Forhold, hvori Hjens Stiftsøvrighed efter de gjeldende Auordninger maatte antages at staae til Odense Communitets Kassevæsen, og fremsatte Forslag angaaende det specielle Tilsyn med bemeldte Stiftelses Kasse. Under 18 Novbr. s. A. afgav derpaa Cancelliet sin Betænkning angaaende denne Sag, men henstillede dog til Slutning til Directionen, om det ikke maatte ansees altfor hyrdefuldt for Stiftsøvrigheden, med Hensyn til dens mange andre Forretninger, at føre et saa specielt Tilsyn som foreslaaet, og om det ikke hellere kunde overdrages til en af Byens Geistlighed og Magistratspersoner sammensat Inspection, hvormed Stiftsøvrigheden da kunde have samme yderligere Tilsyn, som den havde med de lærde Skolers og andre Stiftelsers Forstanderskaber eller Inspecteurer. Directionen for Universitetet og de lærde Skoler indsendte derpaa et Regulativ for Odense Communitets locale Bestyrelse og Kassevæsen, der blev approberet ved kongl. Resolution af 8 Febr. 1828. Ifølge dette Regulativ skulde det locale Over tilsyn med Communitetets Gods, Tiender og Capitaler herefter føres af

Stiftsøvrigheden over Fyens Stift paa samme Maade, som med de andre Stiftsøvrigheden underlagte offentlige Stiftelser fandt Sted, hvorimod samme skulde fritunes for det specielle Tilsyn med Bestyrelsen deraf, og for det specielle Ansvar, som hidtil ifolge de ovenfor omtalte Forordninger havde paaligget Stiftsøvrigheden. For at lette Samme dette Opsyn, skulde herefter de for Communitetetet aflagte aarlige Regnskaber revideres af Stiftsrevisor.¹⁾ Det specielle Tilsyn og den specielle Forvaltning af Communitetets Midler, under Stiftsøvrighedens Tilsyn og Veiledning, skulde derimod overdrages en egen Inspection, bestaaende af Byfogeden og Sognepræsterne for Frue og St. Hans Kirker i Odense. For denne Forretning blev daværende Byfoged, saalænge han tillige vedblev Byfogedembedet, bevilliget en Godtgjørelse af 100 Rbd. Sølv aarligen af Communitetets Kasse, hvorimod efter hans Afgang fra Byfogedembedet, Eftermændene i dette Embede skulde overtage ovennævnte Forretning uden derfor at nyde nogen særskilt Godtgjørelse.²⁾ Disse Inspecteurer skulde tage Sæde paa samme Maade, som Hospitalsdirectionen, hvorfra de ere Medlemmer, og have Forsamlingsværelse tilfælles med denne i Graabrodre Hospital. Communitetets Kasserer og Regnskabsforer skulde fremdeles, ligesom med den daværende Kasserer havde været Tilsæddet, udnevnes af Hans Majestæt selv, dog saaledes, at Stiftsøvrigheden herefter havde Ret til, ligesom ved

¹⁾ Under 17 Mai 1828 blev denne tillagt en Godtgjørelse af 150 Rbd. Sølv af Communitetets Kasse for hvert af ham revideret aarligt Regnskab for bemeldte Stiftelse.

²⁾ Ved Resolution af 1 October 1831 blev Byfogeden som Communitetsinspectionens Formand tilstaaet en Godtgjørelse for Skrivematerialier af 50 Rbd. aarlig.

allerhøieste Resolution af 24 Sept. 1812 er bestemt angaaende Hospitalsforstanderskaber, Stiftsrevisorater o. s. v., at bringe en duelig Person dertil i Forstag, som besikkes paa Stiftssvrighedens Ansvar.

4.

Efterat vi i det Foregaaende have viist hvad der opfindelig var tillagt Communitetet, og hvorledes dets pecuniaire Forfatning Tid efter anden forbedrede sig, ville vi nu gaae over til at omtale Stiftsens nærværende Tilstand.

I. Ejendomme og Nettigheder.

A. Gaarde, som ere overdragne i Arvesæste eller til Ejendom, eller perpetuerede til Hovedgaarde mod en vis aarlig Afgift til Communitetet, altsaa alle saadanne Forder, med Hensyn til hvilke Stiftelsen alene kan betragtes som Afgiftseier:

1) Grevskabet Gyldensteens Besidder af en til dette Grevskab perpetueret Gaard i Haarslev By paa 4 Dd. 4 Skpr. 1 Fdt. $2\frac{3}{4}$ Alb. Hartkorn aarlig 5 Dd. $2\frac{5}{12}$ Fdt. Byg og 5 Rbd. Denne Gaard skal være den, der omtales i Hofmans Fund. 5 S. 178, givet af Eiler Quijkau. Ved kongl. Bevilling af 23 April 1736 er Gaarden overdragen til Elved Hovedgaard imod deraf at svare til Stiftelsen den ansørte aarlige Afgift som Landgilde og Hovningspenge; men ifølge et Magekiste af 12 Jan. 1779 og derpaa erhvervet kongl. Confirmation af 1 Sept. s. A. er Gaarden senere overdraget Grevskabet Gyldensteen, hvis Besidder har forbundet sig til at svare den ansørte Afgift. Kornafgiften betales efter den samme Aar i det følgende Aars Februar Maaned satte Capitelstaxt og forfalder 14 Dage efter at denne er sat, til hvilken Tid Pengear giften ligeledes betales.

2. Hovedgaarden Fjellebro's Besidder svarer aarlig af en Gaard i Vantinge Sogn og By 18 Rbd. Denne Gaard er ved et Magekistebrev af 12 Mai 1666 magelagt til Communitetet for en Deel af Dalby og Stubberup Sognes Kongetiender. Ved kongl. Bevilling af 12 October 1742 er Gaarden perpetueret til Fjellebro. Den aarlige Afgift erlægges som Rente af den for Gaarden i sin Tid givne Capital 360 Rbd., der bestandig bliver indestaende i Hovedgaarden Fjellebro og Afgiften forfalder hvert Aars 11 November. For Capitalen og den aarlige Afgift er Hovedgaarden pantsat ved en af Khr. Grev Holk Winterfeldt under 11 Decbr. 1809 udstedet Obligation. I de ældre Jorddebøger er Gaardens Hartkorn anført med 4 Td. 4 Skp. 2 Fdk., men om Hartkornet efter den nye Matrikul har ingen Oplysning været at erholde, fordi Fjellebro i sin Tid har eiet flere Gaarde i Vantinge, som alle for flere Aar siden ere solgte, uden at Bedkommende have kunnet opgive, hvilken af disse der er den ommeldte Gaard.

3. Gaardmand Præben Jacobsen af en Gaard i Ladby, Kjolstrup Sogn, paa 8 Td. 1 Skp. Hartkorn aarlig 8 Td. Rug, 8 Td. Byg og 8 Tdr. Havre. Denne Gaard er i Aaret 1666 med kongl. Bevilling ligeledes magelagt til Communitetet mod Kongetienden af en Deel af Dalby og Stubberup Sogne. Ifølge allerhøieste Rescript af 18 Decbr. 1813 er denne Gaard overdraget den sidste Fæster til Ejendom. Den aarlige Afgift, som med 1ste Prioritet hæfter paa Ejendommen, betales med Penge efter hvert Aars Capitelstart og erlægges, naar denne er sat.

B. Særegne Jord eiendomme, i hvilke Communitetet har Capitaler prioriterede, som forrentes med en aarlig Afgift i Korn:

1. Parcellen No. 10 af den i sin Tid fra Odense

Hospital og Communitet bortsøgte Bondegaard No. 7 i Næsbyhovedsbroby paa 6 Skp. 2 Fdk. $2\frac{1}{4}$ Alb. Hartkorn. Den aarlige Kornafgift, 2 Dd. Rug, 1 Dd. 5 Skp. Byg og 1 Dd. 3 Skp. Havre, erlægges som Rente af Communitetets i denne Parcel prioriterede Capital 400 Rbd., der bestandig skal indestaae i Parcellen og forrentes med den anførte Afgift i Korn, som erlægges med Penge efter hvert Aars Capitolstart og forfalder 14 Dage efterat denne er sat. For Capitalen og den aarlige Afgift haves ved Obligation af 17 Juni 1807 første Prioritets Panteret i Parcellen.

2. Parcellen No. 11 af bemeldte Bondegaard No. 7 sammesteds paa 2 Skp. 1 Alb. Hartkorn. Den aarlige Afgift, 5 Skp. 2 Fdk. Rug, 4 Skp. 1 Fdk. Byg og 4 Skp. $\frac{1}{2}$ Fdk. Havre, erlægges som Rente af Communitetets i denne Parcel prioriterede Capital 137 Rbd. 48 $\frac{1}{2}$ \AA , der bestandig skal indestaae i Parcellen, og forrentes med den anførte Kornafgift, som erlægges med Penge efter hvert Aars Capitolstart og forfalder 14 Dage efter at denne er sat. For Capitalen og den aarlige Afgift har Communitet efter tinglæst Obligation af 17 Juni 1807 første Prioritets Panteret i Parcellen.

3. Parcellen No. 8 paa Broby Mark, af ovenanførte i sin Tid udstykkede og bortsøgte Gaard, paa 3 Ddr. 2 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb. Hartkorn. Den aarlige Kornafgift, 2 Dd. $2\frac{3}{4}$ Fdk. Rug, 2 Dd. 4 Skpr. $\frac{5}{12}$ Fdk. Byg og 2 Dd. 4 Skp. $1\frac{5}{12}$ Fdk. Havre, erlægges som Rente af Capital 524 Rbd. 85 $\frac{1}{2}$ til samme Tid, som de foranførte Afgifter. For den aarlige Afgift og Capitalen, som for bestandig skal indestaae i denne Ejendom, har Communitetet ifølge tinglæst Obligation af 4 Decbr. 1808 første Prioritets Panteret i Parcellen.

4. Parcellen No. 9 i Alless By og Sogn, af ovenanførte i sin Tid udstykkede og bortsolgte Bondegaard, paa 6 Skp. 1 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb. Hartkorn. Af Communitetets Midler indestaarer for bestandig i denne Ejendom 400 Rbd., der forrentes med en aarlig Afgift i Korn paa 2 Td. Rug, 1 Td. 5 Skp. Byg og 1 Td. 3 Skp. Havre og erlægges paa samme Maade, som Afgifterne fra de foranførte Ejendomme. For Capitalen og den aarlige Afgift har Communitetet efter tinglest Obligation af 29 Decbr. 1828 første Prioritets Panteret i Parcellen.

Af de foranførte Ejendomme, der staar for Hartkorn 17 Td. 5 Skpr. 1 Fdk. $\frac{13}{44}$ Alb., udgjør den aarlige Afgift ialt 14 Tdr. 6 Skp. $\frac{3}{4}$ Fdk. Rug, 19 Tdr. 2 Skp. $3\frac{5}{6}$ Fdk. Byg, 13 Td. 6 Skp. $1\frac{11}{12}$ Fdk. Havre og 23 Rbd.

III. Tiender.

A. Tiender, som enten ved Tiendecommissions-Kjendelse eller ved kongl. confirmerede Tiendeforeninger for bestandig ere bortaccorderede til Yderne.¹⁾

1. Hundstrup Sogn, 180 Tdr. 5 Skp. $2\frac{1}{4}$ Alb. Hartkorn. Af Huusmændene efter kongl. conf. Tiendeforening af 25 Mai 1804, at betales med Penge efter et Middeltal af 10 Aars Capitelstaxter, 6 Skp. $2\frac{5}{96}$ Fdk. Rug, 3 Skp. $1\frac{5}{192}$ Fdk. Byg og 1 Td. 1 Skp. $3\frac{5}{64}$ Fdk. Havre; af Sognets øvrige Beboere svares aarlig efter Kjendelse af 12 October 1820: 26 Td. 1 Skp. $2\frac{429}{7560}$ Fdk. Rug,

¹⁾ Nogle af disse Tiender ydes med Korn i Skjeppen og forfalde i hvert Aars Decbr. Maaned; andre betales med Penge efter den for samme Aar i det følgende Aars Februar Maaned satte Capitelstaxt og forfalde 10 eller 14 Dage efter at denne er sat; Skaterne og Afgisten til Seminariefonden udredes af Communitetet.

19 $\text{Dd. } 4 \text{ Skp. } 6\frac{1}{10}\text{ Skd. Byg og } 51 \text{ Dd. } 7 \text{ Skp. } 3\frac{3}{4}\frac{61}{3780} \text{ Skd. Havre.}$

2. Lindelse Sogn paa Langeland, 401 $\text{Dd. } 6 \text{ Skp. } 1 \text{ Skd. } \frac{1}{4} \text{ Alb. Hartkorn, svarer efter kongl. conf. Tiendeforening af } 27 \text{ Oct. } 1808: 91 \text{ Dd. } 7 \text{ Skp. } 3\frac{17}{24} \text{ Skd. Rug, } 91 \text{ Dd. } 7 \text{ Skp. } 3\frac{17}{24} \text{ Skd. Byg og } 19 \text{ Dd. } 7 \text{ Skp. } 3\frac{17}{24} \text{ Skd. Havre.}$

3. Øure Sogn, 254 $\text{Dd. } 4 \text{ Skp. } 2 \text{ Skd. Hartkorn, har efter kongl. conf. Tiendeforening af } 20 \text{ Juni } 1810 \text{ og allerh. Bevilling af } 26 \text{ Ap. } 1822 \text{ at udrede: } 58 \text{ Dd. } 1 \text{ Skp. } 3\frac{1}{12} \text{ Skd. Rug, } 29 \text{ Dd. } , \text{ Skp. } 3\frac{13}{24} \text{ Skd. Byg og } 58 \text{ Dd. } 1 \text{ Skp. } 3\frac{1}{12} \text{ Skd. Havre.}$

4. Ørendrup Sogn, 145 $\text{Dd. } 1 \text{ Skp. } 2 \text{ Skd. } 2\frac{1}{2} \text{ Alb. Hartkorn, udredet efter Tiendecommissions-Kjendelse af } 26 \text{ Sept. } 1816: 25 \text{ Dd. } 7 \text{ Skp. Rug, } 46 \text{ Dd. } 2 \text{ Skp. Byg og } 48 \text{ Dd. } 6 \text{ Skp. } 3 \text{ Skd. Havre.}$

5. Klinte Sogn, 229 $\text{Dd. } 2 \text{ Skp. } 1 \text{ Skd. } \frac{3}{4} \text{ Alb. Hartkorn, svarer efter Tiendecom.-Kjendelse af } 8 \text{ Octbr. } 1812: 41 \text{ Dd. } 2 \text{ Skp. } 3\frac{7}{12} \text{ Skd. Rug, } 68 \text{ Dd. } 4 \text{ Skp. } \frac{1}{3} \text{ Skd. Byg og } 31 \text{ Dd. } 7 \text{ Skp. } \frac{5}{6} \text{ Skd. Havre, som ydes med Korn i Skp., og } 2 \text{ Dd. } 4 \text{ Skp. } 1\frac{5}{12} \text{ Skd. Rug, } 1 \text{ Dd. } 4 \text{ Skp. } \frac{1}{3} \text{ Skd. Byg, } 1 \text{ Dd. } 5 \text{ Skp. } 1\frac{2}{3} \text{ Skd. Havre, som betales med Penge efter Capitelstaxten.}$

6. Bellinge Sogn, 234 $\text{Dd. } 1 \text{ Skp. } 3 \text{ Skd. } 2 \text{ Alb. Hartkorn. Af dette Sogn svarer:}$

- Efter Kjendelse af 12 Juni 1814: $20 \text{ Dd. } 7 \text{ Skp. } 2\frac{7}{12} \text{ Skd. Rug, } 33 \text{ Dd. } 1 \text{ Skp. } 3\frac{7}{12} \text{ Skd. Byg og } 32 \text{ Dd. } 6 \text{ Skp. } 1\frac{5}{12} \text{ Skd. Havre.}$
- Efter kongl. conf. Tiendeforening af 13 Aug. 1813: $8 \text{ Dd. } , \text{ Skp. } 3\frac{1}{12} \text{ Skd. Rug, } 8 \text{ Dd. } , \text{ Skp. } 3\frac{1}{12} \text{ Skd. Byg og } 8 \text{ Dd. } , \text{ Skp. } 3\frac{1}{12} \text{ Skd. Havre.}$
- Efter kongl. conf. Tiendeforening af 26 Aug. 1814:

- 8 Dd. 3 Skp. $1\frac{7}{36}$ Fdk. Rug, 8 Dd. 3 Skp. $1\frac{7}{36}$ Fdk.
Byg og 11 Dd. 1 Skp. $3\frac{1}{6}$ Fdk. Havre.
7. Allesø Sogn, 155 Dd. 5 Skp. 2 Fdk. Hartkorn, svarer:
- Efter Tiendecommissions-Rkjeldelse af 20 Novbr. 1813 eller Overtiendecommissions-Rkjeldelse af 1 Juli 1816: 8 Dd. Rug, 16 Dd. Byg, 10 Dd. 2 Skp. $3\frac{2}{3}$ Fdk. Havre.
 - Efter kongl. conf. Tiendeforening af 8 Mai 1815: 3 Dd. 6 Skp. Byg, 2 Dd. 7 Skp. 1 Fdk. Havre.
 - Efter kongl. conf. Tiendeforening af 7 Mai 1821: 17 Dd. 3 Skp. $2\frac{3}{4}$ Fdk. Rug, 23 Dd. 2 Skp. 1 Fdk. Byg, 17 Dd. 3 Skp. $2\frac{3}{4}$ Fdk. Havre.
 - Efter Tiendecom.-Rkjeldelse af 28 Decbr. 1817: 2 Skp. $2\frac{2}{3}$ Fdk. Rug, 4 Skp. $1\frac{5}{6}$ Fdk. Byg, 2 Skp. $2\frac{2}{3}$ Fdk. Havre.
8. Norup Sogn, 243 Dd. „ Skp. 1 Fdk. Hartkorn:
- A. Af Norup og Hasmark Bher udredes efter Tiendecom.-Rkjeldelse af 1 Decbr. 1815:
- Afgift at ydes med Korn, der er solgt og betales efter Capitelstaxten: 27 Dd. „ Skp. $1\frac{1}{3}$ Fdk. Rug, 42 Dd. 2 Skp. $2\frac{11}{12}$ Fdk. Byg, 27 Dd. 2 Skp. $\frac{5}{6}$ Fdk. Havre.
 - Afgift at betales med Venge efter Capitelstaxten:
1 Dd. 1 Skp. $2\frac{1}{6}$ Fdk. Rug, 4 Dd. 7 Skp. $1\frac{2}{3}$ Fdk. Byg, „ Dd. 3 Skp. $1\frac{1}{12}$ Fdk. Havre.
- B. Af Egense By efter Tiendecommissions-Rkjeldelse af 21 Decbr. 1816, at ydes med Korn, der er solgt og betales efter Capitelstaxten: 11 Dd. 7 Skp. $1\frac{3}{4}$ Fdk. Rug, 11 Dd. 7 Skp. $1\frac{3}{4}$ Fdk. Byg, 11 Dd. 7 Skp. $1\frac{3}{4}$ Fdk. Havre.
9. Snøde Sogn paa Langeland, 265 Dd. 6 Skp. „ Fdk. 1 Alb. Hartkorn, svarer efter kongl. conf. Tiendeforening af 26 Sept. 1817: 63 Dd. 6 Skp. $3\frac{187}{432}$ Fdk. Rug, 49 Dd. 4 Skp. $1\frac{1}{27}$ Fdk. Byg, 105 Dd. 3 Skp. $3\frac{29}{464}$ Fdk. Havre.

10. Refsvindinge Sogn, 180 Dd. 6 Skp. 3 Fdk. $2\frac{1}{4}$
Alb. Hartkorn, hører:

- Efter kongl. conf. Tiendef. af 16 Mai 1813: 23 Dd.
,, Skp. $1\frac{1036}{1248}$ Fdk. Rug, 26 Dd. 2 Skp. $2\frac{260}{1248}$
Fdk. Byg, 32 Dd. „ Skp. $\frac{558}{1248}$ Fdk. Havre.
- Efter Tiendecom.-Kjend. af 22 Juli 1814: 18 Dd. „ Skp.
 $\frac{19}{24}$ Fdk. Rug, 21 Dd. „ Skp. $\frac{5}{6}$ Fdk. Byg, 20 Dd.
5 Skp. $3\frac{1}{2}$ Fdk. Havre.
- Efter kongl. conf. Tiendef. af 30 Mai 1821: „ Dd. 7
Skp. $2\frac{17}{24}$ Fdk. Rug, 1 Dd. 3 Skp. $2\frac{1}{16}$ Fdk. Byg,
1 Dd. 3 Skp. $2\frac{1}{16}$ Fdk. Havre.

11. Herringe Sogn, 123 Dd. 2 Skp. 1 Fdk. $1\frac{1}{4}$ Alb.
Hartk., udredrer:

- Efter kongl. conf. Tiendef. af 5 Febr. 1819: 20 Dd.
2 Skp. $\frac{2}{3}$ Fdk. Rug, 20 Dd. 2 Skp. $\frac{2}{3}$ Fdk. Byg,
20 Dd. 5 Skp. $1\frac{2}{3}$ Fdk. Havre.
- Efter kongl. conf. Tiendef. af 16 Juli 1821: 1 Dd. 4
Skp. $3\frac{3}{4}$ Fdk. Rug, 1 Dd. 4 Skp. $3\frac{3}{4}$ Fdk. Byg, 1
Dd. 4 Skp. $3\frac{3}{4}$ Fdk. Havre.

12. Ullerud Sogn, 312 Dd. 3 Skp. „ Fdk. 2 Alb.
Hartkorn, svarer:

- Efter kongl. conf. Tiendef. af 25 Apr. 1812: 8 Dd. 4
Skp. $1\frac{1}{12}$ Fdk. Rug, 8 Dd. 6 Skp. $3\frac{1}{12}$ Fdk. Byg,
7 Dd. „ Skp. $3\frac{1}{12}$ Fdk. Havre.
- Efter Tiendecom.-Kjendelse af 18 Aug. 1812: 8 Dd. 6
Skp. $2\frac{1}{3}$ Fdk. Rug, 8 Dd. 5 Skp. 3 Fdk. Byg, 8 Dd.
6 Skp. 1 Fdk. Havre.
- Efter kongl. conf. Tiendeforening af 19 Mai 1815: 6
Dd. 7 Skp. $1\frac{1}{9}$ Fdk. Rug, 6 Dd. 5 Skp. $1\frac{11}{18}$ Fdk.
Byg, 6 Dd. 4 Skp. $\frac{1}{9}$ Fdk. Havre.
- Efter Tiendec.-Kjendelse af 18 Juli 1817: 22 Dd. 1 Skp.

- 1 Fdk. Rug, 22 Id. 2 Skp. $2\frac{5}{12}$ Fdk. Byg, 28 Id.
 2 Skp. $1\frac{5}{12}$ Fdk. Havre.
- e. Efter kongl. conf. Tiendef. af 14 Sept. 1818: 1 Id.
 Rug, 1 Id. Byg, 1 Id. Havre.
- f. Efter kongl. conf. Tiendef. af 28 Novbr. 1820: 3 Id.
 „ Skp. $\frac{5}{16}$ Fdk. Rug, 3 Id. „ Skp. $\frac{5}{16}$ Fdk. Byg,
 2 Id. 7 Skp. $1\frac{13}{16}$ Fdk. Havre.
- g. Efter kongl. conf. Tiendef. af 27 Sept. 1827: 1 Id.
 4 Skp. 2 Fdk. Rug, 1 Id. 2 Skp. 1 Fdk. Byg, 1 Id.
 3 Skp. 2 Fdk. Havre.

13. Brudager Sogn, 126 Id. 7 Skp. 3 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb.
 Hartk., hder:

- a. Efter Tiendecom.-Kjendelse af 4 Marts 1818: „ Id. 3
 Skp. $3\frac{5}{6}$ Fdk. Rug, „ Id. 3 Skp. $3\frac{5}{6}$ Fdk. Byg, 1
 Id. „ Skp. $\frac{3}{4}$ Fdk. Havre.
- b. Efter kongl. conf. Tiendef. af 14 Novbr. 1823: 16 Id.
 2 Skp. $1\frac{13}{16}$ Fdk. Rug, 14 Id. 1 Skp. $3\frac{11}{12}$ Fdk. Byg,
 35 Id. 4 Skp. $3\frac{23}{36}$ Fdk. Havre.

14. Gudme Sogn, 261 Id. 6 Skp. 1 Fdk. $2\frac{1}{4}$ Fdk.
 Hartk., udreder:

- a. Efter Tiendecom.-Kjendelse af 14 Mai 1818: 1 Id. 3
 Skp. $2\frac{11}{12}$ Fdk. Rug, 1 Id. 3 Skp. $\frac{1}{4}$ Fdk. Byg, 2
 Id. 4 Skp. $2\frac{1}{12}$ Fdk. Havre.
- b. Efter kongl. conf. Tiendef. af 10 Jan. 1822: 1 Id. „
 Skp. $1\frac{13}{16}$ Fdk. Rug, „ Id. 5 Skp. $2\frac{13}{24}$ Fdk. Byg,
 1 Id. 6 Skp. $1\frac{17}{48}$ Fdk. Havre.
- c. Efter kongl. conf. Tiendef. af 15 Oct. 1829 og 24 Mai
 1830: 25 Id. 2 Skp. $\frac{3049}{3960}$ Fdk. Rug, 26 Id. „ Skp.
 $1\frac{15259}{15840}$ Fdk. Byg, 40 Id. 4 Skp. $1\frac{971}{3168}$ Fdk. Havre.
- d. Efter kongl. conf. Tiendef. af 8 Juni og 9 Juli 1813:
 25 Id. 7 Skp. $4\frac{15}{16}$ Fdk. Rug, 27 Id. 1 Skp. $\frac{15}{16}$
 Fdk. Byg, 40 Id. 1 Skp. $1\frac{23}{24}$ Fdk. Havre.

15. Veile Sogn, 122 Dd. 5 Skp. 3 Fdk. $1\frac{1}{4}$ Alb.
Hartkorn, yder:

1. Efter Tiendecom.-Kjendelse af 22 Novbr. 1822 en Afgift med Korn, der er solgt og betales efter Capitels-taxten: 15 Dd. 5 Skp. $3\frac{3}{4}$ Fdk. Rug, 15 Dd. 3 Skp. 1 Fdk. Byg og 19 Dd. 2 Skp. $\frac{1}{2}$ Fdk. Havre.
2. Efter Tiendecom.-Kjendelse af samme Dato en Afgift at betales med Penge efter Capitelstarten: 6 Dd. 3 Skp. 1 Fdk. Rug, 6 Dd. „ Skp. $\frac{3}{4}$ Fdk. Byg og 7 Dd. 5 Skp. $\frac{3}{4}$ Fdk. Havre.

16. Aasum Sogn, 202 Dd. 1 Skp. 1 Fdk. 2 Alb.
Hartkorn, udredet efter kongl. conf. Tiendeforening af 7 Mai 1821: 25 Dd. 6 Skp. $1\frac{1}{3}$ Fdk. Rug, 52 Dd. 2 Skp. $1\frac{7}{8}$ Fdk. Byg og 49 Dd. 3 Skp. $\frac{3}{4}$ Fdk. Havre.

17. Humble Sogn paa Langeland, 608 Dd. „ Skp. 2 Fdk. Hartkorn, yder:

- a. Efter kongl. conf. Tiendefor. af 26de og 27 Novbr. 1816 samt 16de og 17 Octbr. 1817 med Korn, som er solgt og betales efter Capitelstarten: 90 Dd. 2 Skp. $2\frac{3}{4}$ Fdk. Rug, 135 Dd. 5 Skp. $1\frac{3}{4}$ Skp. Byg og 207 Dd. „ Skp. $2\frac{3}{4}$ Fdk. Havre.
- b. Efter kongl. conf. Tiendef. af 5 Decbr. 1816: 7 Dd. 5 Skp. $1\frac{7}{16}$ Fdk. Rug, 14 Dd. 7 Skp. $1\frac{15}{16}$ Fdk. Byg og 17 Dd. 3 Skp. $3\frac{13}{24}$ Fdk. Havre.
- c. Efter kongl. conf. Tiendef. af 26 Sept. 1823: 10 Dd. 1 Skp. $3\frac{13}{32}$ Fdk. Rug, 20 Dd. „ Skp. $3\frac{27}{32}$ Fdk. Byg og 26 Dd. 1 Skp. $2\frac{28}{32}$ Fdk. Havre.
- d. Efter kongl. conf. Tiendef. af 20 Sept. 1827: 3 Skp. Rug, 4 Skp. 2 Fdk. Byg og 6 Skp. Havre.
- e. Af Forpagtergaardene Knepholt og Lykkesholm, efter kongl. conf. Tiendeforening med Besidderen af Grevskabet Langeland af 2den October 1837: 1 Dd. 1 Skp.

$3\frac{9}{16}$ Fdk. Rug, 2 Td. 3 Skp. $3\frac{1}{8}$ Fdk. Byg og 3 Td.
 5 Skp. $2\frac{11}{16}$ Fdk. Havre.

18. Af Herrested Sogn, 320 Td. 3 Skp. 1 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb. Hartkorn, ydes efter Tiendecom.-Rjendelse af 19 April 1826:

1. Med Korn, som er solgt og betales efter Capitelstaxten:
 55 Td. 1 Skp. 1 Fdk. Rug, 70 Td. 2 Skp. Byg og
 83 Td. 6 Skp. $2\frac{1}{4}$ Fdk. Havre.

2. At betales med Penge efter Capitelstaxten: 1 Skp. $3\frac{1}{4}$ Fdk. Rug, 2 Skp. Byg og 2 Skp. $1\frac{1}{2}$ Fdk. Havre.

19. Maarup Sogn i Jylland, 41 Td. 2 Skp. 2 Fdk.
 $\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn, svarer:

a. Efter Tiendecom.-Rjendelse af 15 April 1822: 10 Td.
 „ Skp. $\frac{1}{2}$ Fdk. Rug, 10 Td. 3 Skp. 1 Fdk. Byg og
 10 Td. 3 Skp. Havre.

b. Efter kongl. conf. Tiendef. af 5 Aug. 1829: 1 Skp.
 1 Fdk. Rug, 2 Skp. Byg og 4 Skp. 2 Fdk. Havre.

Afgiften, som ydes med Korn, skulde ifølge Ministeriets Skrivelse af 19 Decbr. 1852 for Året 1852 betales med 4 Rbd. pr. Td. Rug, 2 Rbd. 64 ½ pr. Td. Byg og 1 Rbd. 32 ½ pr. Td. Havre.

20. Espe Sogn, 220 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Hartkorn, udredes:

a. Efter Tiendecom.-Rjend. af 17 April 1826: 29 Td. 4
 4 Skp. $3\frac{1}{4}$ Fdk. Rug, 33 Td. „ Skp. $2\frac{1}{2}$ Fdk. Byg
 og 38 Td. 6 Skp. $1\frac{1}{4}$ Fdk. Havre.

b. Efter kongl. conf. Tiendef. af 17 Juli 1821: 4 Skp.
 2 Fdk. Rug, 4 Skp. 2 Fdk. Byg og 4 Skp. 2 Fdk.
 Havre.

21. Jordløse Sogn, 194 Td. 1 Skp. 3 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb.
 Hartkorn, yder:

- a. Efter Tiendecom.-Rjend. af 22 Marts 1826: 37 $\text{Dd. } 5$
 $\text{Skp. } 3\frac{1}{4} \text{ Fdk. Rug, } 35 \text{ Dd. } 7 \text{ Skp. } 1\frac{3}{8} \text{ Fdk. Byg}$
 $\text{og } 29 \text{ Dd. } 2 \text{ Skp. } 1\frac{1}{16} \text{ Fdk. Havre.}$
- b. Efter kong. conf. Tiendef. af 2 Aug. 1821: 1 $\text{Dd. } 6$
 $\text{Skp. } 2 \text{ Fdk. Rug, } 2 \text{ Dd. } 1 \text{ Skp. } 2 \text{ Fdk. Byg og } 7 \text{ Skp.}$
 2 Fdk. Havre.
22. Sonderbrobye Sogn, 307 $\text{Dd. } 7$ $\text{Skp. } 1 \text{ Fdk. } 2\frac{1}{4}$
 Alb. Hartkorn, svarer:
- a. Efter Tiendecom.-Rjend. af 18 April 1826: 41 $\text{Dd. } 7$
 $\text{Skp. } 1\frac{1}{6} \text{ Fdk. Rug, } 46 \text{ Dd. } 6 \text{ Skp. } 1\frac{3}{8} \text{ Fdk. Byg og}$
 $48 \text{ Dd. } 6 \text{ Skp. } 1\frac{3}{8} \text{ Fdk. Havre. } ^1)$
- b. Efter kongel. conf. Tiendef. af 30 Juli 1821 2 $\text{Dd. } 5$
 $\text{Skp. } 1\frac{1}{4} \text{ Fdk. Rug, } 2 \text{ Dd. } 5 \text{ Skp. } 1\frac{1}{4} \text{ Fdk. Byg og } 2$
 $\text{Dd. } 2 \text{ Skp. } 1 \text{ Fdk. Havre.}$
23. Kullerup Sogn, 127 $\text{Dd. } 3$ $\text{Skp. } , \text{ Fdk. } \frac{3}{4} \text{ Alb.}$
 Hartkorn, yder efter kongl. conf. Tiendef. af 20 Juli 1821:
 $20 \text{ Dd. } 4 \text{ Skp. } 2\frac{1}{2} \text{ Fdk. Rug, } 30 \text{ Dd. } 4 \text{ Skp. } \frac{3}{16} \text{ Fdk.}$
 $\text{Byg og } 39 \text{ Dd. } 5 \text{ Skp. } 3\frac{7}{16} \text{ Fdk. Havre.}$
24. Ellinge Sogn, 147 $\text{Dd. } 7$ $\text{Skp. } 2 \text{ Fdk. } 1\frac{3}{4} \text{ Alb.}$
 Hartk., svarer:
- a. Efter Tiendecom. Rjend. af 13 Apr. 1826: 25 $\text{Dd. } 4$
 $\text{Skp. } \frac{1}{2} \text{ Fdk. Rug, } 28 \text{ Dd. } 6 \text{ Skp. } 1\frac{1}{8} \text{ Fdk. Byg og}$
 $37 \text{ Dd. } 5 \text{ Skp. Havre.}$
- b. Efter kongl. conf. Tiendeforening af 26 Juni 1821: 6
 $\text{Skp. } \frac{1}{4} \text{ Fdk. Rug, } 6 \text{ Skp. } \frac{1}{4} \text{ Fdk. Byg og } 1 \text{ Dd. Havre.}$
25. Ryslinge Sogn, 164 $\text{Dd. } 6$ $\text{Skp. } 3 \text{ Fdk. } 1\frac{3}{4} \text{ Alb.}$
 Hartkorn, udredet:
- a. Efter Tiendecom. Rjend. af 7 Apr. 1826: 17 $\text{Dd. } 5 \text{ Skp. }$

¹⁾ I Medfor af Ministeriets dertil erhvervede Resolution af 7 Febr.
 1850 betales den Deel af Segnets Kongetiente, som forhen blev
 ydet med Korn, fremtidig med Penge efter Capitelstaxten.

$\frac{1}{2}$ Fdk. Rug, 19 Dd. 2 Skp. 2 Fdk. Byg og 23 Dd.
,, Skp. $1\frac{1}{2}$ Fdk. Havre.¹⁾

b. Efter kongl. conf. Tiendef. af 1 Octbr. 1821: 10 Dd.
3 Skp. $1\frac{1}{4}$ Fdk. Rug; 8 Dd. 1 Skp. $1\frac{3}{4}$ Fdk. Byg
og 15 Dd. „ Skp. 2 Fdk. Havre.

26. Veistrup Sogn, 142 Dd. 4 Skp. 3 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb.
Hartkorn, yder:

a. Efter Tiendecom.-Kjend. af 11 Novbr. 1822.

1. Med Korn, som er solgt og betales efter Cap., 5 Dd.
„ Skp. $1\frac{1}{6}$ Fdk. Rug, 5 Dd. 3 Skp. $1\frac{8}{15}$ Fdk. Byg,
8 Dd. 3 Skp. $\frac{49}{60}$ Fdk. Havre.

2. At betales med Penge efter Cap. 6 Dd. 6 Skp. $\frac{1}{4}$
Fdk. Rug, 8 Dd. 1 Skp. $1\frac{5}{6}$ Fdk. Byg og 9 Dd.
5 Skp. $3\frac{1}{3}$ Fdk. Havre.

b. Efter kongl. conf. Tiendef. af 22 Juli 1823.

1. Med Korn som er solgt o. s. v.: 10 Dd. 1 Skp. $\frac{1}{8}$
Fdk. Rug, 10 Dd. 1 Skp. $\frac{1}{8}$ Fdk. Byg og 20 Dd.
2 Skp. $\frac{1}{4}$ Fdk. Havre.

2. At betales med Penge efter Capitelst. 2 Skp. $\frac{11}{12}$
Fdk. Rug, 2 Skp. $\frac{11}{12}$ Fdk. Byg og 4 Skp. $1\frac{5}{6}$
Fdk. Havre.

27. Gjerum Sogn i Jylland, 84 Dd. 6 Skp. 1 Fdk.
 $\frac{1}{2}$ Alb. Hartk., svarer:

a. Efter kongl. conf. Tiendef. af 22 Juli 1822: 18 Dd.
„ Skp. 3 Fdk. Rug, 16 Dd. „ Skp. $2\frac{1}{2}$ Fdk. Byg og
10 Ddr. 4 Skp. Havre.

b. Efter kongl. conf. Tiendef. af 19 Januar 1824: 2 Dd.
2 Skp. Rug, 2 Dd. 1 Skp. Byg og 3 Dd. „ Skp. 2
Fdk. Havre.

¹⁾ I Medfor af den ovenfor anførte ministerielle Resolution af 7
Febr. 1850 betales den Deel af Sognets Kongetiende, som forhen
ydedes med Korn, for Fremtiden med Penge efter Capitelstaxten.

- c. Efter kongl. conf. Tiendef. af 24 Oct. 1824: 1 Skp. Byg.
 d. Efter kongl. conf. Tiendef. af 13 Juni 1829: 4 Skp.
 Rug, 2 Skp. Byg og 4 Skp. Havre.
- e. Af Gaarden Konstrups Parcellister, som ere uaccorderede,
 er for 1852 ydet: 5 Skp. Rug, 4 Skp. Byg og 3 Skp.
 2 Fdk. Havre. ¹⁾
28. Stoense Sogn paa Langeland, 177 Td. 4 Skp.
 2 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb. Hartk., yder efter kongl. conf. Tiendef.
 af 25 Novbr. 1816: 34 Td. 2 Skp. $1\frac{7}{8}$ Fdk. Rug, 9 Td.
 3 Skp. $2\frac{7}{9}_{/96}$ Fdk. Byg og 82 Td. 7 Skp. $1\frac{1}{8}$ Fdk. Havre.
29. Haarslev Sogn, 508 Td. 5 Skp. 3 Fdk. Hartk.,
 udredet:
 a. Efter Tiendecom.-Kjend. af 27 Decbr. 1815:
 1, At ydes med Korn o. s. v. 9 Td. 5 Skp. $3\frac{2}{3}$ Fdk.
 Rug, 9 Td. 7 Skp. $2\frac{1}{2}$ Fdk. Byg, 9 Td. 5 Skp.
 $3\frac{2}{3}$ Fdk. Havre og 5 Td. 5 Skp. $2\frac{1}{4}$ Fdk. Boghvede.
 2, At betales med Penge efter Cap.: 5 Td. 5 Skp. $3\frac{7}{12}$
 Fdk. Rug, 5 Td. 5 Skp. $1\frac{7}{12}$ Fdk. Byg, 5 Td. 5 Skp.
 $3\frac{7}{12}$ Fdk. Havre og 4 Td. 2 Skp. 1 Fdk. Boghvede.
 b. Efter Tiendecom.-Kjend. af 10 Juli 1816: 44 Td. „
 Skp. $1\frac{2}{3}$ Fdk. Rug, 33 Td. 1 Skp. Byg, 45 Td. 1 Skp.
 $2\frac{7}{12}$ Fdk. Havre og 33 Td. 2 Skp. $1\frac{1}{8}$ Fdk. Boghvede.
 c. Efter Tiendecom.-Kjend. af 18 Marts 1818: 16 Td.
 1 Skp. $2\frac{3}{4}$ Fdk. Rug, 16 Td. 2 Skp. $1\frac{1}{2}$ Fdk. Byg,
 16 Td. 1 Skp. $2\frac{3}{4}$ Fdk. Høpre og 5 Td. 4 Skp. $1\frac{3}{4}$
 Fdk. Boghvede. ²⁾
 d. Af Holse By efter kong. conf. Tiendef. af 19 Aug. 1823:
 2 Td. 3 Skp. $2\frac{261}{288}$ Fdk. Rug, 2 Td. 3 Skp. $2\frac{261}{288}$
 Fdk. Byg og 2 Td. 3 Skp. $2\frac{261}{288}$ Fdk. Havre.

¹⁾ Ifolge Ministeriets Skrivelse af 15 Aug. 1853 skulde Afgisten af Gjerum Sogn betales ned 195 Rdslr. 6 h. for Året 1852.

²⁾ Beghveden betales efter samme Pris som Byg.

c. Af Gilskou By med flere Tiendehydere i Haarslev Sogn
efter Tiendecom.-Kjend. af 5 Oct. 1835: 13 Dd. 1 Skp.
 $3\frac{5}{6}$ Fdk. Rug, 18 Dd. 6 Skp. $5\frac{5}{6}$ Fdk. Byg og 13 Dd.
1 Skp. $3\frac{5}{6}$ Fdk. Havre.

30. Magleby Sogn paa Langeland, 486 Dd. 4 Skp.
,, Fdk. $1\frac{1}{4}$ Alb. Hartk., udreder:

a. Efter kong. conf. Tiendef. af 28de og 29 Novbr. 1816
samt 18 Octbr. 1817:

1. At ydes med Korn o. s. v.: 35 Dd. 7 Skp. $1\frac{7}{8}$ Fdk.
Rug, 108 Dd. 3 Skp. $1\frac{1}{2}$ Fdk. Byg og 129 Dd. 4
Skp. $3\frac{1}{4}$ Fdk. Havre.

2. At betales med Penge efter Cap.: 6 Skp. $2\frac{5}{12}$ Fdk.
Rug, 2 Dd. 3 Skp. $2\frac{11}{12}$ Fdk. Byg, 2 Dd. 3 Skp.
 $2\frac{11}{12}$ Fdk. Havre.

b. Efter kong. conf. Tiendef. af 8 Oct. 1832: 18 Dd. 6
Skp. $3\frac{9}{7}\frac{1}{156}$ Fdk. Rug, 39 Dd. „ Skp. $1\frac{11}{12}\frac{1}{27}$ Fdk. Byg
og 48 Dd. 5 Skp. $1\frac{11}{3}\frac{1}{234}$ Fdk. Havre.

31. Grindløse Sogn, 231 Dd. 1 Skp. „ Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb.
Hartk., yder efter Tiendecom.-Kjend. af 18 April 1815:
42 Dd. 6 Skp. $3\frac{1}{36}$ Fdk. Rug, 86 Dd. 1 Skp. $1\frac{11}{18}$ Fdk.
Byg og 61 Dd. 7 Skp. $2\frac{23}{36}$ Fdk. Havre.

32. Langaa Sogn¹⁾, 123 Dd. 6 Skp. 1 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.
Hartkorn, udreder:

a. Efter Forening af 16 Sept. 1825, conf. 19 Sept. 1826:
17 Dd. 7 Skp. $3\frac{1}{3}$ Fdk. Rug, 20 Dd. $1\frac{1}{3}$ Fdk. Byg
og 23 Dd. 4 Skp. $1\frac{1}{3}$ Fdk. Havre.

¹⁾ Denne Tiende var ved Fæstebrev af 28 Juni 1793 overdraget
Gehiemeconferentsraad, Grev Moltke til Glorup paa Linåtid imod
en aarlig Afgift af 50 Rbd.; Slatterne og Afgiften til Semina-
rifonden betaltes af Fæsteren. Efter Grev Moltes Afgang er
bemeldte Tiende aften kemmet tilbage til Communitetet.

b. Efter midlertidig Forening om Afgiften for Året 1852:
 10 Dd. 2 Skp. $\frac{2}{3}$ Fdk. Rug, 11 Dd. 4 Skp. Byg og
 12 Dd. 6 Skp. Havre.

B. Tiender, som ere perpetuerede til andre Stiftelser eller Personer, saaledes at Communitetet blot har en vis aarlig Afgift.

1. Kongetienden af Giislev Sogn, 478 Dd. 1 Skp. 1 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb. Hartkorn, perpetueret ifølge kongl. Bevilling af 12 Januar 1647 til Hovedgaarden Lykkesholm i Svendborg Amt imod en aarlig Afgift af 13 Dd. 6 Skp. Rug, 21 Dd. Byg, 7 Dd. 4 Skp. Havre og 1 Dd. Boghvedegrñn. Boghvedegrñnenes beregnes lige med 2 Dd. Byg. Enhver ny Eier af Lykkesholm skal give en billig Indfæstning. Skatterne og Afgiften til Seminariefonden betales af Afgiftshyderne.

2. Kongetienden af Frørup Sogn, 537 Dd. 6 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Hartkorn, perpetueret ifølge kongl. Bevilling af 23 Juni 1699 til Hovedgaarden Ørbækklunde imod en aarlig Afgift af 15 Dd. Rug og 18 Dd. Byg. Enhver ny Eier af Ørbækklunde Hovedgaard skal betale i Indfæstning 60 Rbd. Skatterne og Afgiften til Seminariefonden betales af Afgiftshyderne. Ved kongl. Bevilling af 30 Sept. 1672 er denne med flere Tiender givet til Verderlag for Hillerslev, Nabj og Aastrup Sognes Kongetiende, som ved Kong Fr. II's Fundats af 5 Marts 1572 vare henlagte til Hospitalet eller nu Communitetet. Bevillingen findes anført i Hofm. F. 5 p. 168.

3. Kongetienden af Lumbj Sogn, 387 Dd. 7 Skp. „ Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn, perpetueret til Hovedgaarden Nislesgaard, ifølge Bevilling af 18 Decbr. 1783, imod en aarlig Afgift af 15 Dd. Rug, 24 Dd. Byg, 5 Dd. Havre

og 3 Skp. Boghvedegrøn; disse sidste betales lige med 6 Skp. Byg.

4. Kongetienden af Otterup Sogn, 160 Dd. 4 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Hartkorn, perpetueret til Hovedgaarden Nislefgaard, ifølge kongl. Bevilling af 14 Febr. 1727, imod en aarlig Afgift af 10 Dd. Rug, 18 Dd. Byg, 3 Dd. 6 Skp. Havre.

5. Kongetienden af Vesterskjerninge Sogn, 216 Dd. 6 Skp. 2 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn, perpetueret til Gieren af Gaarden Langeskov i Svendborg Amt imod en aarlig Afgift af 9 Dd. 3 Skp. Rug, 12 Dd. 6 Skpr. Byg og 7 Dd. 4 Skp. Havre. Ved et under 22 Aug. 1713 og 27 Apr. 1731 confirmeret Fæstebrev af 31 Marts 1713 er denne Tiende med flere til Communitetet henlagte Kongetiender overdraget til Geheimeraadinde Krag til Egeskov, og derefter af hende i Medholt af Fæstebrevet henlagt til Leutved Hovedgaard, hvorfra den er blevet overdraget til Gieren af Gaarden Langeskov. Da denne Overdragelse stred imod Fæstebrevets Bestemmelser, blev der i sin Tid desangaaende gjort Indberetning, hvorpaa den kongl. Universitets-Direction under 9 Decbr. 1837 tilmeldte Thjens Stiftsovrighed, at den ikke fandt, at der i det givne Tilfælde var grundet Anledning til Søgsmaals Anlæg. Afgiftshyderen betaler Skatterne og Afgiften til Seminariiefonden.

6. Kongetienden af Ulbølle Sogn, 232 Dd. 5 Skp. „ Fdk. $1\frac{1}{4}$ Alb. Hartkorn, perpetueret til Hovedgaarden Nakkebølle imod en aarlig Afgift af 7 Dd. 4 Skp. Rug og 9 Dd. Byg. Ved det ovenansørte Fæstebrev af 31 Marts 1713, kongl. conf. d. 22 Aug. s. A. og 27 Apr. 1731, blev denne Tiende med flere til Communitetet henlagte Kongetiender overdraget til Geheimeraadinde Krag til

Egeskov, og senere ifølge Skjøde af 25 Febr. 1762, kongl. conf. d. 6 Febr. 1767, perpetueret til Hovedgaarden Nakkebølle.

7. Kongetienden af Ollerup Sogn, 163 Td. 7 Skp. 3 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn, perpetueret til Skjoldemose i Svendb. Amt imod en aarlig Afgift af 5 Td. 5 Skp. Rug, 6 Td. 6 Skp. Byg og 2 Td. 4 Skp. Havre. Ved kongl. Bevilling af 30 Sept. 1672 er denne med flere andre Tiender (See S. 29) afgivet til Vederlag for Hillerslev, Nabø og Næstrup Sognes Kongetiender (vide Hofm. F. 5 p. 168). Ifølge ovenanførte kongl. Bevilling af 27 Apr. 1731 er denne Tiende perpetueret til Hovedgaarden Skjoldemose.

8. Kongetienden af Høieslunde Sogn, 231 Td. 1 Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb. Hartkorn, perpetueret til Hovedgaarden Egeskov, ifølge den tidberørte kongl. Bevilling af 27 Apr. 1731, imod en aarlig Afgift af 5 Td. Rug, 7 Td. 4 Skp. Byg, 3 Td. 1 Skp. Havre og 1 Td. Boghvedegrøn; denne sidste beregnes liig to Tond. Byg.

9. Kongetienden af Horne Sogn, 682 Td. 4 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Hartkorn, perpetueret ifølge kongl. Skjøde af 22 Decbr. 1680 til Gieren af Hvedholm imod en aarlig Afgift af 22 Td. 4 Skp. Rug, 27 Td. Byg 12 Td. 4 Skp. Havre.

10. Kongetienden af Sanderum Sogn, 516 Td., Skp. 1 Fdk. Hartkorn, perpetueret ved kongl. Skjøde af 13 Aug. 1765 til Gieren af Hovedgaarden Christiansdal imod en aarlig Afgift af 21 Td. 4 Skp. Rug og 25 Td. 4 Skp. Byg.

11. Kongetienden af Rolsted Sogn, 281 Td. 7 Skp. 2 Fdk. Hartkorn, perpetueret til Hovedgaarden Hellerup i Svendborg Amt imod en aarlig Afgift af 7 Td. 4 Skp.

Rug, 8 Dd. 2 Skp. Byg og 3 Dd. 6 Skp. Habre. Ved kongl. Bevilling af 30 Sept. 1672 er denne i Forening med andre Tiender givet til Bederlag for Hillerslev, Aaby og Aastrup Sognes Kongetiende (See S. 29) og ved kongl. Skjede af 30 Juli 1772 overdraget Gieren af Hovedgaarden Hellerup.

12. Halvparten af Kongetienden af Beilby Sogn, 602 Dd. 5 Skpr. 3 Fdk. 2 Alb. Hartkorn, overdraget til Generalkrigscommisair Niegels paa Snoghoi imod en aartlig Afgift af 82 Rbd. Denne Tiende, som ved Kong Fr. II Fundats af 5 Marts 1572 var henlagt til Communitetet, blev ved Perpetuationsbrev af 19 Decbr. 1750, grundet paa en kongelig Resolution af 15 Mai s. A., overdraget til Hovedgaarden Billeshauge, hvorfra den senere i Medhold af den kongelige Universitetsdirections Skrivelse af 4 Novbr. 1820 blev afhaendet og er nu efter Skjede af 20 Juni 1839 og med den kongl. Universitetsdirections Approbation af 10 Aug. s. A. overdraget til Kammerherre Niegels til Snoghoi. Skatterne og Afgiften til Seminariefonden udredes af denne som af de foranførte perpetuerede Tiender af Afgiftsyderen. Hver Gang Tienden overdrages til en ny Gier skal der til Communitetet erlägges som Indfæstning eller Recognition 50 Rbd.

13. En Anpart af Kongetienden af Harriglev Sogn i Hjørring Amt i Jylland. Denne Tiende, i hvilken flere Stiftelser ere lodtagne, og som foranstaltes bortfæstet af Stiftsovrigheden i Aalborg, er i Aaret 1684 udlagt til Communitetet (see S. 29. Ifr. Hofm. F. 5 Pag. 177). Afgiften, 5 Rbd. 5 Mk. 12 s., bliver i hvert Aars Decbr. Maaned indbetalt til Communitetet fra Aalborg Stiftsovrighed.

III. Refusioner.

1. Den ifølge Rentekammer-Resolution af 20 Apr. 1675 tilstaaede Godtgjørelse af Odense Kjøbstads Consumtionskasse af 70 Rbd. er ophørt.

2. Fra adskillige Tiendehydere i Ullerup og Bellinge Sogne som Godtgjørelse for de af Communitetet udredte Skatter ifølge Tiendeforeninger af 2 Mai 1811 og 14 Juni 1813: 15 Rdl. 1 Mf. 11 §., som betales af vedkommende Tiendehydere og erlægges paa samme Tid som Tiendeafgiften, nemlig i hvert Års Februar Maaned.

Indtægten af Communitetets Bøndergods og de til samme henlagte Kongetiender udgjorde for Året 1850: 16,082 Rbd. 51 §.; for Året 1853: 31,853 Rbd. 12½ §., paa Grund af de høje Kornpriser. Stiftelsens Capitalformue udgjorde ved Udgangen af Marts 1854: 160,787 Rbd. 9⁴/₁₅₀ §.; Renten heraf beløb sig for Året 1853 til 6,247 Rbd. 5 §.

U d g i f t e r .

I. Lønninger:

a) Den Communitetsinspectionens Formand, ved Resolution af 1 Oct. 1831, tilstaaede Godtgjørelse for Skrivematerialier	50 Rbd. — §.
b) Revisors Honorar, overeensstemmende med Kirke- og Undervisningsministeriets Resolution af 7 Novbr. 1849	75 — — —
c) Den Politibetjentene i Odense som Stiftelsens Bud tilkommende aarlige Løn	20 — — —
d) Regnskabsførerens Gage	800 — — —

e)	Den ved Resolutioner af 26 Aug. 1837 og 30 Sept. 1843 tilstaaede Godtgjørelse for Postpenge udgjorde for Året 1851	26 Rbd. 52§.
f)	Godtgjørelse for Skrivematerialier i samme Åar	15 — — —
II.	Skatter og Udgifter til Seminariefonden:	
a)	Skatter af Stiftelsens Tiender . .	1327 — 93 —
b)	Udgiften til Seminariefonden for 1851 *)	107 — 4 —
III.	Forskjellige løbende og tilfældige Udgifter	216 — 4 —
	Efter Fradrag af disse Udgifter indsendes det betyde- lige årlige Overflud af Stiftelsens Indtægter til den almindelige Skolefond.	

¹⁾ For eet Sogn (Norup) var Udgivten ikke blevet affordret ved
Årets Slutning og vilde derfor blive anført i næste Åars Regnskab.

